

دانشگاه صنعتی شریف دانشکده مهندسی کامپیوتر

عنوان:

الگوها در سیستم های نهفته بی درنگ

نویسنده علی محسنی نژاد

استاد دکتر رامان رامسین

مرداد ۱۴۰۳

فهرست مطالب

۵			مقدمه	١
۶		، پژوهش	ييشينه	۲
۶	ی ن طراحی برای دسترسی به سختافزار ۲۰۰۰، ۲۰۰۰، ۵۰۰، طراحی برای دسترسی به سختافزار		1.7	
۶	الگوی Hardware Proxy الگوی	1.1.7		
٧	الگوی Hardware Adapter الگوی	7.1.7		
٨	الگوي Mediator	٣.١.٢		
٨	الگوی Observer	4.1.7		
٩	الگوى Debouncing الگوى	۵.۱.۲		
٩	الگوى Interrupt	8.1.7		
١١	الگوی Polling	٧.١.٢		
17	ی طراحی برای همزمانی نهفته و مدیریت حافظه	الگوهای	۲.۲	
١٢	الگوى Cyclic Executive	1.7.7		
۱۳	الگوى Static Priority الگوى	7.7.7		
۱۳	الگوى Critical Region الگوى	٣.٢.٢		
۱۳	الگوى Guarded Call الگوى	4.7.7		
۱۳	الگوى Queuing	۵.۲.۲		
۱۳	الگوى Rendezvous	8.7.7		
14	الگوى Simultaneous Locking الگوى	٧.٢.٢		
14	الگوى Ordered Locking Ordered Locking	۲.۲.۸		
14	ی طراحی برای ماشینهای حالت	-	٣.٢	
14	الگوى Single Event Receptor	1.7.7		
14	الگوى Multiple Event Receptor الگوى	7.7.7		
14	الگوی State Table	۳.۳.۲		
14	الگوى State	4.4.7		
14		۵.۳.۲		
14	الگوى Decomposed And State الگوى	۶.۳.۲		
14	ن امنیت و قابلیت اطمینان	_	4.7	
14	الگوى One's Complement الگوى	1.4.7		
۱۵	الگوی CRC	7.4.7		
۱۵	الگوى Smart Data الگوى	۳.۴.۲		
۱۵	الگوى Channel	4.4.7		
۱۵	الگوى Protected Single Channel الگوى	۵.۴.۲		
۱۵	الگوی Dual Channel	8.4.7		
۱۵	ن معماری زیربخشها و اجزا		۵.۲	
۱۵	الگوى Layered الگوى	1.6.1		
۱۵	الگوى Five Layer	۲.۵.۲		
18	الگوى Microkernel	۳.۵.۲		
18	الكوى Channel الكوي	4.0.7		
18	الگوى Recursive Containment الگوى	۵.۵.۲		
18	الگوى Hierarchical Control	۶.۵.۲		
18	الگوى Virtual Machine الگوى	٧.۵.٢		
18	معماری Component-Based	۸.۵.۲		
١٧	الگوی ROOM	9.6.7	۵.	
۱٧	ں معمارے، ھمزمانی ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔	الكوهاء	۶.۲	

۱۲	الگوی Message Queuing الگوی	1.8.7	
۱۷	الگوی Interrupt الگوی	T.F.T	
۱۷	الگوی Guarded Call الگوی	٣. ۶.۲	
۱۸	الگوی Rendezvous	4.5.7	
۱۸	الگوی Cyclic Execution الگوی	۵.۶.۲	
۱۸	الگوی Round Robin	<i>9.</i> 9.7	
۱۸		٧.۶.٢	
۱۸		۸.۶.۲	
۱۸	معماری حافظه	الگوهای ه	٧.٢
۱۹	الگوی Static Allocation الگوی	1.7.7	
۱۹	الگوی Pool Allocation	۲.۷.۲	
۱۹	الگوی Fixed Sized Buffer الگوی	۳.۷.۲	
۱۹	الگوی Smart Pointer الگوی	4.7.7	
۱۹	رى	۵.۷.۲	
۱۹		8.٧.٢	
۲.	رت معماری منابع		۸.۲
۲.	الگوی Critical Section الگوی	۱.۸.۲	
۲.		۲.۸.۲	
۲.	الگوی Highest Locker	۳.۸.۲	
۲.	الگوی Priority Ceiling الگوی	۴.۸.۲	
۲۱	الگوی Simultaneous Locking الگوی	۵.۸.۲	
۲۱	Ordered Locking الگوی	۶.۸.۲	
۲۱	معماری توزیع		٩.٢
۲۱	الگوی Shared Memory	1.9.7	
۲۱	الگوی Remote Method Call الگوی	7.9.7	
۲۱	Observer الگوی	۳.۹.۲	
۲۱	Data Bus الگوى	4.9.7	
77	الگوی Proxy	۵.۹.۲	
77	الگوی Broker	8.9.7	
77	معماری امنیت و قابلیت اطمینان		1 7
77	الگوی Protected Single Channel الگوی	1.10.۲	
77		7.1.7	
77	الگوی Triple Modular Redundancy	۳.۱٠.۲	
74	الگوی Heterogeneous Redundancy الگوی	4.1 • .7	
۲۳	الگوی Monitor-Actuator	۵.۱۰.۲	
۲۳		8.1 • . ٢	
۲۳	الگوی Watchdog	٧.١٠.٢	
۲۳	الگوی Safety Executive الگوی	۲.۰۱۸	
۲۳	سختافزاری برای سیستیههای Safety-Critical		11.7
7٣	الگوی Homogeneous Duplex	1.11.7	
74	الگوی Heterogeneous Duplex	7.11.7	
74	الگوی Triple Modular Redundancy	۳.۱۱.۲	
74	الگوی M-Out-Of-N	4.11.7	
74	الگوی Monitor-Actuator	۵.۱۱.۲	
74	الگوی Sanity Check الگوی	8.11.7	
74	الگوی Watchdog	V.11.7	
74	الگوی Safety Executive	۸.۱۱.۲	
' '	Date of Linear Parket 1998	****	

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۴ از ۲۸

الگوهای نرمافزاری برای سیستمهای Safety-Critical	17.7	
۱.۱۲.۲ الگوی N-Version Programming الگوی		
۲.۱۲.۲ الگوی Recovery Block الگوی		
۳.۱۲.۲ الگوی Acceptance Voting الگوی		
۴.۱۲.۲ الگوی N-Self Checking Programming الگوی		
۵.۱۲.۲ الگوی Recovery Block with Backup Voting الگوی		
الگوهای ترکیبی سختافزار و نرمافزار برای سیستمهای Safety-Critical	17.7	
۱.۱۳.۲ الگوی Protected Single Channel الگوی		
۲.۱۳.۲ الگوی Jafety Monitoring عادی 3-Level Safety Monitoring		
	تحليل	٣
	مراجع	۴
	الگوی N-Version Programming الگوی N-Vr.۲ الگوی Recovery Block	الگوی Recovery Block الگوی می ۲.۱۲.۲ الگوی Acceptance Voting الگوی ۳.۱۲.۲ الگوی ۳.۱۲.۲ الگوی N-Self Checking Programming الگوی ۴.۱۲.۲ الگوی Recovery Block with Backup Voting الگویا ۵.۱۲.۲ الگوهای ترکیبی سختافزار و نرمافزار برای سیستمهای Safety-Critical الگوهای ترکیبی سختافزار و نرمافزار برای سیستمهای ۱۳۲۲ الگویا ۱.۱۳۰۲ الگویا ۱.۱۳۰۲ الگویا الگویا کیمینی سختافزار و نرمافزار برای سیستمهای کیمینی سختافزار و نرمافزار برای سیستمهای کیمینی سختافزار و نرمافزار برای سیستمهای کیمینی کیمین

الگوها در مهندسی نرم افزار الگوها در مهندسی نرم افزار

۱ مقدمه

این گزارش به طور مفصل به توضیح الگوهای معرفی شده در مقالات و کتب مختلف در حوزه سیستمهای نهفته و بی درنگ می پردازد. برای درک عمیق تر این الگوها، باید ابتدا مشخص شود که منظور از سیستمهای نهفته بی درنگ چیست. سیستمهای نهفته در بخشهای زیادی از زندگی روزمره وجود دارند؛ به طور مثال سیستمهای رادیویی، سیستمهای ناوبری، سیستمهای تصویربرداری. به طور کلی یک سیستم نهفته را می توان اینگونه تعریف کرد،: «یک سیستم کامپیوتری که به طور مشخص برای انجام یک کار در دنیای واقعی تخصیص داده شده و هدف آن ایجاد یک محیط کامپیوتری با کاربری عام نیست» [۱]. یک دسته مهم از سیستمهای نهفته، سیستمهای بی درنگ هستند. «سیستمهای بی درنگ هستند. (۱].

حال که مفهوم سیستمهای نهفته بی درنگ را دریافتیم، باید تعریفی از الگو در این سیستمها ارائه دهیم. منابع متنوع تعاریف متفاوتی از الگوها ارائه کردهاند و بسیاری از آنها این تعریف را به الگوهای طراحی محدود می کنند [۱]. هدف این گزارش تقسیم بندی الگوهای نرمافزاری به طور کلی نیست و صرفا می خواهیم الگوهای مورد استفاده در سیستمهای نهفته و بی درنگ را بررسی کنیم. Zalewski می گوید: «یک الگو یک مدل یا یک قالب نرمافزاری است که به فرایند ایجاد نرمافزار کمک می کند.» این تعریف در عین سادگی، جامع است؛ به طوری که الگوهای طراحی، معماری و فرایندی را در خود شامل می شود. با این حال این مقاله نیز مانند بسیاری از دیگر مقالات، تعریف جدیدی از الگوهای طراحی ارجاع دادهاند. الگوها در سیستمهای نهفته بی درنگ ارائه نکردهاند و برای تعریف آن به تعریف Gamma و دیگران [۳] از الگوهای طراحی ارجاع دادهاند.

گزارش پیش رو ابتدا در فصل ۲ به مطالعه کارهای پیشین در حوزه الگوهای سیستمهای نهفته بیدرنگ میپردازد. ساختار ارائهشده در این بخش به صورت خطی، کتابها و مقالات بیان شده را بررسی کرده و الگوهای بیانشده از طرف ایشان را با همان ساختار و دستهبندی مورد نظر آن منبع ذکر کردهاست.

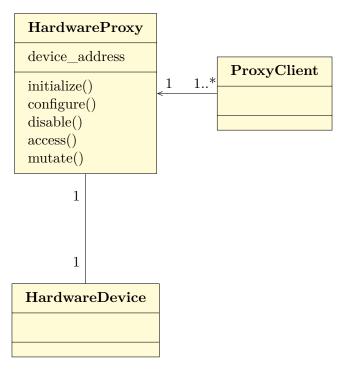
۲ پیشینه پژوهش

۱.۲ الگوهای طراحی برای دسترسی به سختافزار

نرمافزارهای نهفته بر روی یک بستر سختافزاری مستقر میشوند و معمولا بسیاری از قابلیتهای آنها ملزم به ارتباط با سختافزار میشود. به همین دلیل Douglass [۱] یک دسته از الگوها را با عنوان الگوهای دسترسی به سختافزار معرفی میکند.

۱.۱.۲ الگوی Hardware Proxy

این الگو [۱] با ایجاد یک رابط روی یک جزء سختافزاری، یک دسترسی مستقل از پیچیدگیهای اتصال به سختافزار برای کلاینت ایجاد می کند. این الگو با معرفی یک کلاس به نام پروکسی بین سختافزار و کلاینت، باعث می شود که تمامی عملیات وابسته به سختافزار در پروکسی انجام شود و در صورت تغییر در سختافزار، هیچ تغییری به کلاینت تحمیل نشود. در این الگو بر روی یک جزء سختافزاری، یک پروکسی قرار گرفته و کلاینتهای متعدد می توانند از آن سرویس بگیرند. لازم به ذکر است که ارتباط پروکسی و سختافزار بر پایه یک «رابط قابل آدرس دهی توسط نرمافزار» است. دیاگرام کلاس این الگو در شکل ۱ رسم شدهاست.

شکل ۱: دیاگرام کلاس Hardware Proxy

همانطور که در شکل ۱ دیده می شود، کلاس پروکسی توابع مشخصی را در اختیار کلاینتها قرار می دهد ۱. توضیحات مربوط به هر یک از توابع کلاس پروکسی در شکل زیر داده شده است:

- initialize: این تابع برای آمادهسازی اولیه ارتباط با سختافزار استفاده میشود و معمولا تنها یک بار صدا زده میشود.
- © configure: این تابع برای ارسال تنظیمات برای سختافزار استفاده می شود. معمولا باید در سختافزار تنظیماتی قرار داده شود که آن را قابل استفاده کند.
  - ا disable: این تابع برای غیرفعال کردن سختافزار به صورت امن استفاده میشود.
    - access: این تابع برای دریافت اطلاعات از طرف سختافزار استفاده می شود.
  - ستفاده می شود. استفاده این تابع برای فرستادن اطلاعات به سمت سختافزار استفاده می شود. $\square$

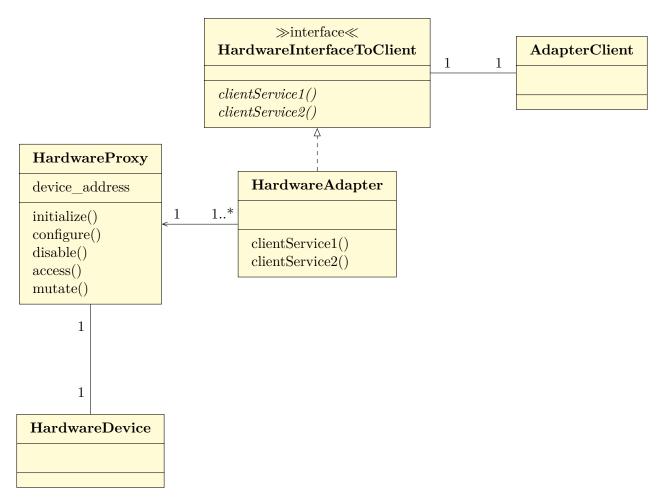
ا توابع دیگری نیز در [۱] گفته شده ولی اینجا تنها توابع public کلاس پروکسی را بررسی می کنیم.

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۷ از ۲۸

این الگو بسیار رایج است و مزایای کپسولهسازی رابط سختافزار و جزئیات کدگذاری را فراهم میکند، به طوری که تغییرات رابط سختافزار بدون نیاز به تغییر در کلاینتها انجام میشود. این کپسولهسازی میتواند تأثیر منفی بر عملکرد زمان اجرا داشته باشد، زیرا کاربران از فرمت اصلی دادهها آگاه نیستند. با این حال، آگاهی کلاینتها از جزئیات کدگذاری باعث پیچیدگی در نگهداشت سیستم میشود.

۲.۱.۲ الگوی Hardware Adapter

این الگو [۱] مشابه الگوی Gamma که Gamma و دیگران [۳] معرفی کردهاند تعریف شده. استفاده از این الگو این اجازه را میدهد که کلاینتی که انتظار یک رابط خاص با سختافزار را دارد، بتواند با سختافزارهای مختلف بدون این که متوجه تفاوتهای آنها شود ارتباط بگیرد. این الگو روی ساختار الگوی Hardware Proxy بنا شدهاست و دیاگرام کلاس آن در شکل ۲ ترسیم شدهاست.

شکل ۲: دیاگرام کلاس Hardware Adapter

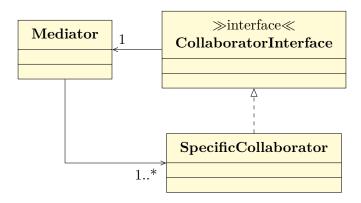
همانطور که در شکل ۲ دیده می شود، کلاس کلاینت سرویسهای مورد انتظار خود را از رابط HardwareInterfaceToClient انتظار دارد. در این ساختار، کلاس آداپتور، سرویسهای مورد انتظار کلاینت را به سرویسهای ارائه شده از طرف سختافزار ترجمه می کند. این کار اجازه می دهد که در صورت تغییر سختافزار (و متناظرا پروکسی)، تنها با ایجاد پیاده سازی جدید برای رابط آداپتور، نیازی به تغییر در کلاینت نباشد.

استفاده از این الگو اجازه میدهد پروکسیهای سختافزار و دستگاههای مرتبط در برنامههای مختلف بدون تغییر استفاده شوند و برنامههای موجود نیز بدون تغییر از دستگاههای سختافزاری مختلف استفاده کنند. Adapter به عنوان پل ارتباطی بین پروکسی سختافزاری و برنامه عمل میکند، که تغییر یا استفاده مجدد از دستگاههای سختافزاری را آسان تر، سریع تر و کمخطاتر میسازد. هزینه استفاده از این الگو افزایش سطح انتزاع و کاهش اندک عملکرد زمان اجرا است.

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۸ از ۲۸

Mediator الگوی ۳.۱.۲

این الگو [۱] با معرفی یک کلاس میانجی گر بین چند کلاس همکار، کمک می کند که چند سختافزار را با هم مدیریت کند. ساختار این الگو در شکل ۳ ترسیم شدهاست.

شکل ۳: دیاگرام کلاس Mediator

همانطور که در شکل مشخص است، کلاس میانجی با هر یک از کلاسهای همکار ارتباط دارد. این ارتباط به این شکل است که کلاس میانجی میانجی تمامی پیاده سازی های رابط همکار را می شناسد و با آن ها ارتباط دارد. این کلاس ها خودشان نیز همانطور که نشان داده شده، میانجی را می شناسند و با آن ارتباط دارند. هر یک از کلاس های همکار، با سخت افزار در ارتباط هستند و حتی می توانند خود یک پروکسی باشند (الگوی Hardware Proxy). ولی به هر صورت در این الگو برای ارتباط با یکدیگر، باید برای میانجی سیگنال بفرستند و میانجی وظیفه ارتباطات بین همکارها را دارد (با ایجاد ارتباط غیر مستقیم). به طور کلی فرایندهایی که در آن استفاده از چند سخت افزار و نیاز است، توسط میانجی کنترل می شود.

این الگو یک میانجی ایجاد می کند که هماهنگی بین مجموعهای از عملگرهای همکار را بدون نیاز به اتصال مستقیم آنها انجام می دهد، که طراحی کلی را ساده تر می کند. میانجی به جای تماس مستقیم همکاران با یکدیگر، اطلاعیهها را دریافت و به صورت کلی پاسخ می دهد. با توجه به نیاز بسیاری از سیستمهای نهفته به واکنش سریع، تأخیرها می توانند اثرات ناپایداری داشته باشند. بنابراین، واکنش به موقع میانجی در همکاری دوطرفه با عملگرها بسیار مهم است.

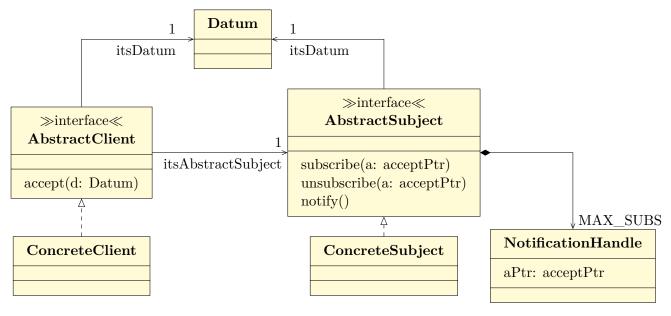
۴.۱.۲ الگوی ۴.۱.۲

یکی از پرکاربردترین الگوها در حوزه سیستمهای نهفته، الگوی Observer [۱] است. این الگو به شیءهای برنامه این اجازه را میدهد که به یک شیء دیگر برای دریافت اطلاعات گوش دهند. این به این معنی است که اگر یک کلاینت به دنبال دریافت داده از یک سرور است، به جای این که هر دفعه درخواست دریافت دادهها را برای سرور بفرستد، برای آن سرور درخواست عضویت فرستاده و سرور هرگاه که دادههای جدید در دسترس بودند، آنها را برای کلاینتهای عضوشده بفرستد. یکی از مهمترین کاربردهای این الگو در دریافت دادهها از سنسورها است. یکی از قابلیتهای خوب این الگو این است که کلاینتها میتوانند در زمان اجرای برنامه عضویت خود را قطع یا ایجاد کنند. در شکل ۴ دیاگرام کلاس این الگو را می بینیم.

در این ساختار کلاینتها با فرستادن یک اشاره گر به کلاس سابجکت، درخواست عضویت برای سرویس می فرستند. کلاس سابجکت نیز با ذخیره کردن اشاره گرهای مختلف از طرف کلاینتها زمانی که داده جدید آماده می شود، با فراخوانی تابع notify، تابع accept نیز با ذخیره کردن اشاره گرهای مختلف از طرف کلاینتها زمانی که داده برای تمامی اشاره گرهایش را در Datum صدا می زند. اینگونه این داده برای تمامی کلاینتهای عضو سرویس فرستاده می شود. کلاینتها می توانند در حین اجرای برنامه، عضویت خود برای سرویس را لغو کنند. دقت شود که خود کلاسهای سابجکت معمولا از نوع پروکسی هستند (الگوی Hardware Proxy).

این الگو فرآیند توزیع دادهها به مجموعهای از کلاینتها را که ممکن است در زمان طراحی مشخص نباشند، ساده می کند و مدیریت داینامیک لیست کلاینتهای علاقهمند در زمان اجرا را فراهم می کند. این الگو رابطه اصلی کلاینت-سرور را حفظ می کند و از طریق مکانیزم اشتراک گذاری، انعطاف پذیری در زمان اجرا ارائه می دهد. بهرهوری محاسباتی حفظ می شود زیرا کلاینتها تنها زمانی که مناسب است به دروزرسانی می شوند؛ سیاست رایج این است که مشتریان در زمان تغییر دادهها به روزرسانی شوند، اما هر سیاست مناسب دیگری نیز می تواند اعمال شود.

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۹ از ۲۸

شکل ۴: دیاگرام کلاس Observer

۵.۱.۲ الگوی Debouncing

در سختافزار بسیاری از ورودیها به صورت دکمهها و سوییچهایی هستند که بر اثر ایجاد اتصال دو فلز با یکدیگر، باعث فعالشدن یک پایه شده و آغازگر یک عملیات در نرمافزار نهفته هستند. اتصال این دو فلز با یکدیگر دارای تعدادی حالت میانی است. به این صورت که اتصال با کمی لرزش همراه بوده و اتصال برای چند میلی ثانیه چند بار قطع و وصل می شود. این قطع و وصل شدن، باعث می شود که نتوانیم حالت فعلی سختافزار را به درستی در نرمافزار ضبط کنیم.

این الگو [۱] به ما کمک میکند که با صبرکردن برای یک مدت کوتاه، مقدار ورودی را زمانی که پایدار شدهاست بخوانیم. با این کار دغدغه معتبر بودن مقدار خواندهشده را در کلاینت نخواهیم داشت. دیاگرام کلاسی این الگو در شکل ۵ نمایش داده شدهاست.

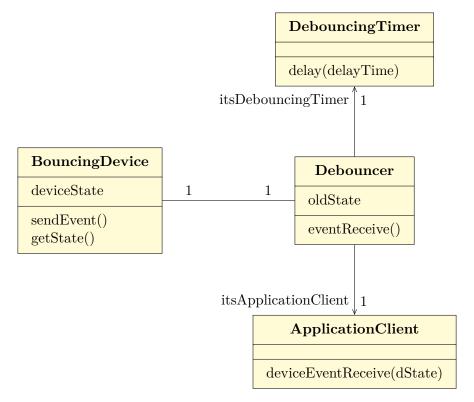
در این ساختار، BouncingDevice همان سختافزار مورد بررسی است. تابع sendEvent می تواند یک نوع اینتراپت سختافزاری باشد که نرمافزار را از تغییر در سختافزار باخبر می سازد و getState می تواند یک عملیات خواندن از حافظه باشد. کلاس تاخیر نرمافزاری وظیفه ارائه حالت پایدار سختافزار به کلاینت را دارد. این کار با استفاده از یک کلاس زمان سنج انجام می شود که با ایجاد یک تاخیر نرمافزاری تا پایدار شدن شرایط خروجی سختافزار، خواندن حالت سختافزار را به تعویق می اندازد.

۶.۱.۲ الگوی Interrupt

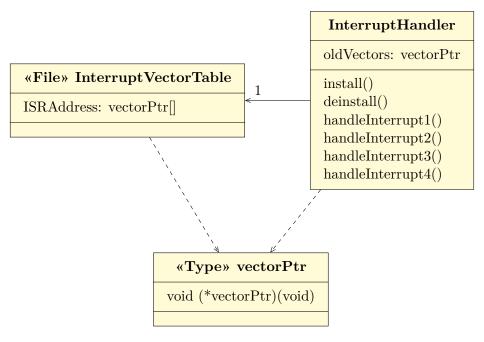
یکی از واحدهای مهم در سیستمهای سختافزاری، واحد Interrupt است. Interrupt برای هندل کردن وقایعی است که توسط سختافزار جرقه زده می شوند. زمانی که یک فرایند رسیدگی به جرقه زده می شوند. زمانی که یک فرایند رسیدگی به interrupt اتفاقافتاده آغاز می شود. با انجام این فرایند و رسیدگی به interrupt فرایند اصلی نرمافزار دوباره از سر گرفته می شود. ساختار این الگو [۱] در شکل ۶ نمایش داده شده است.

در این الگو، کلاس InterruptHandler کار اصلی را انجام می دهد. این کلاس دارای بردار InterruptHandler هاست. با فراخوانی تابع install می توان این بردار را با یک بردار جدید جایگزین کرد. این بردار در اصل تعدادی اشاره گر به توابعی است که در صورت بروز InterruptVectorTable باید فراخوانی شوند. با تابع deinstall نیز می توان بردار را به حالت قبلی برگرداند. فایل interrupt VectorTable شامل یک لیست از اشاره گرها به توابع است که او تو Interrupt Service Routine است. و vectorPtr صرفا یک نوع اشاره گر به تابع است که از نوع آن در InterruptVectorTable استفاده شده است.

این الگو امکان پردازش سریع رویدادهای مهم را فراهم می کند. با وقفه در پردازش معمولی (به شرطی که interrupt service Routine غیرفعال نشده باشند) باید در زمان پردازش حساس به زمان با احتیاط استفاده شود. وقفهها در حین اجرای ISRها باید کوتاه باشند و در هنگام (ISR) غیرفعال می شوند، بنابراین ISRها باید به سرعت اجرا شوند تا وقفههای دیگر از دست نروند. ISRها باید کوتاه باشند و در هنگام استفاده از آنها برای فراخوانی خدمات دیگر سیستم باید دقت شود. برای به اشتراک گذاشتن دادهها، ISR ممکن است نیاز به صفبندی دادهها و بازگشت سریع داشته باشد تا برنامه در آینده دادهها را در صف پیدا کند. این روش زمانی مفید است که جمع آوری دادهها را غیرفعال پردازش آنها باشد. مشکلات زمانی رخ می دهند که پردازش ISR بیش از حد طولانی شود، یا اشتباهاتی در پیاده سازی وقفهها را غیرفعال پردازش آنها باشد.

شكل ۵: دياگرام كلاس Debouncing

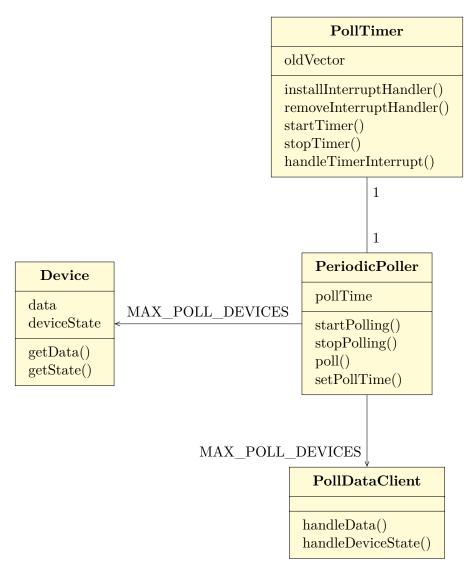

شكل ۶: دياگرام كلاس Interrupt

کند، یا شرایط رقابتی یا بنبست در منابع مشترک رخ دهد. شرایط رقابتی زمانی رخ میدهد که نتیجه به ترتیب اجرای دستورات بستگی دارد، اما این ترتیب ناشناخته است. بنبست زمانی است که دو عنصر منتظر شرطی هستند که اصولاً اتفاق نمیافتد. این مشکلات با استفاده از قفلهای متقارن قابل حل هستند، اما میتوانند منجر به بنبست شوند اگر ISR منتظر قفل بماند. راه حل این است که ISR نباید منتظر قفل بماند و باید دادههای جدید را رد کند یا از منابع مشترک دوگانه استفاده کند.

Polling الگوی ۷.۱.۲

این الگو [۱] یک روش دیگر برای دریافت دادهها از سنسورها است و زمانی استفاده می شود که استفاده از الگوی Interrupt ممکن نیست یا این که دادههایی که می خواهیم ضبط کنیم آن قدر اضطراری نیستند و می توان برای دریافت آنها صبر کرد. عملکرد این الگو به این صورت است که با سرکشی کردن به صورت دورهای دادهها را دریافت می کنیم. حال این الگو در دو شکل بیان می شود: سرکشی دادهها به صورت دورهای و به صورت فرصتی. در نوع اول با استفاده از یک تایمر، در زمانهای مشخصی، برای دریافت دادههای جدید سرکشی می کنیم که ساختار کلاسی آن نیز در شکل ۷ نشان داده شده است. در نوع دوم زمانی عمل سرکشی را انجام می دهیم که برای سیستم ممکن باشد و قیدهای زمانی سیستم به ما این اجاره را بدهد. ساختار کلاسی این نوع نیز در شکل ۸ رسم شده است.

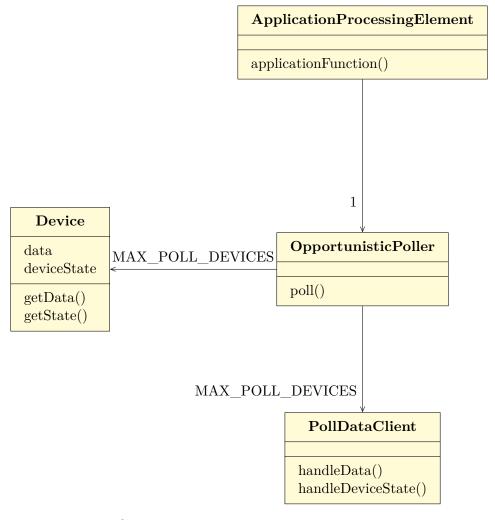

شکل ۷: دیاگرام کلاس Periodic Polling

در این الگو کلاس Device همان سختافزار/حافظه/... هست که میخواهیم دادههایش را دریافت کنیم. کلاس Device همان سختافزار/حافظه/... هست که میخواهیم دادههای Device با سرکشی از Device بیزد. در ساختار شکل ۷، کلاس PeriodicPoller با سرکشی از Device صدا بزند. دادههای آن را دریافت می کند. این سرکشی زمانی انجام می شود که کلاس PollTimer تابع poll را از startPolling صدا بزند. زمانی که فرمان startPolling به بیاید، تایمر کار خود را شروع می کند و در هر Interruptی که تایمر میخورد، تابع poll را صدا میزند. با فراخوانی تابع poll زمانی صدا زده می شود که میزند. با فراخوانی تابع poll زمانی صدا زده می شود که کلاس کلاس در فرایندهای خود لازم می بیند که لازم است دادههای کلاس در فرایندهای خود لازم می بیند که لازم است دادههای جدید از Device گرفته شود، این تابع صدا زده می شود.

ساده تر از راهاندازی و استفاده از ISR (الگوی IIII است، هرچند Polling دوره ای معمولاً با ISR مرتبط با تایمر

الگوها در مهندسی نرم افزار الگوها در مهندسی نرم افزار

شکل ۸: دیاگرام کلاس Opportunistic Polling

Polling انجام می شود. Polling می تواند وضعیت بسیاری از دستگاهها را همزمان بررسی کند اما معمولاً نسبت به وقفهها کمتر به موقع است. اگر دادهها سریعتر از زمان Polling برسند، دادهها از دست خواهند رفت. این موضوع در بسیاری از برنامهها مشکلی ایجاد نمی کند اما در برخی دیگر می تواند فاجعه بار باشد.

۲.۲ الگوهای طراحی برای همزمانی نهفته و مدیریت حافظه

در بسیاری از مواقع در سیستمهای نهفته لازم است که فعالیتهای متنوع به صورت همزمان انجام شوند. به همین دلیل Douglass در بسیاری از مواقع این الگوهای برنامهریزی را معرفی کردهاست.

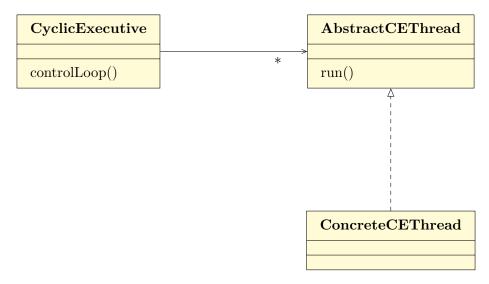
Cyclic Executive الگوی ۱.۲.۲

این الگو یکی از ساده ترین روشهای زمانبندی در سیستمها است. در این روش، هر تسک شانس مساوی برای اجرا شدن دارد و تمامی تسکها در یک حلقه بینهایت به صورت نوبتی جلو می روند. این الگو در دو موقعیت مشخص کاربرد دارد. موقعیت اول زمانی است که سیستم مورد بررسی یک سیستم نهفته بسیار کوچک است و میخواهیم بدون نیاز به الگوریتمهای پیچیده زمانبندی به یک ساختار شبههمزمان برسیم. موقعیت دوم زمانی است که سیستم مورد بررسی یک سیستم بسیار امن است و میخواهیم به طور قطع از انجام درست فرایند برنامه ریزی برای تسکها و تحقق ددلاینها مطمئن باشیم. ساختار کلاسی این الگو در شکل ۹ رسم شده است.

کلاس CyclicExecutive با داشتن یک حلقه تکرار همیشگی، تابع run را از هر یک از CyclicExecutive هایی که وجود دارد صدا می زند. ^{T}

^۱در [۱]، یک کلاس دیگر نیز با نام CycleTimer وجود دارد. اما به دلیل کاربر کم، در اینجا درباره آن بحثی نمی کنیم.

الگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۱۳ از ۲۸

شكل ٩: دياگرام كلاس Cyclic Executive

Static Priority الگوی ۲.۲.۲

این یکی از پرکاربردترین الگوهای برنامهریزی در سیستمهای نهفته بیدرنگ است. این الگو به ما این قدرت را میدهد تا بتوانیم با استفاده از یک سیستم اولویتدهی به تسکها از نوع سنکرون هستند و آنها را بر این سیستم فرض میشود که همه تسکها از نوع سنکرون هستند و آنها را بر اساس زمان ددلاین بالاترین اولویت را داشته باشد. این الگو نسبت به الله الگوی Cyclic Executive یبچیده تر بوده و هدف استفاده از آن، اولویت دهی به تسکهای ضروری تر است.

Critical Region الگوی ۳.۲.۲

این الگو برای زمانی استفاده می شود که می خواهیم یک تسک به خصوص بدون مزاحمت کار خود را به پایان برساند. این عملیات به این صورت است که زمانی که این تسک به خصوص انجام می شود، فرایند سوییچ کردن بین تسکها را متوقف می کنیم تا زمانی که این تسک به پایان برسد. سپس دوباره فرایند زمانبندی تسکها و سوییچ کردن بین آنها به حالت عادی بازمی گردد. استفاده از این الگو معمولا در دو سناریو انجام می شود. اول، زمانی که تسک خاصی می خواهد از منبعی استفاده کند که تنها یک تسک باید به آن در یک لحظه دسترسی داشته باشد؛ در این صورت باید تا زمانی که این منبع در دسترس این تسک قرار گرفته است، از سوییچ کردن بین تسکها خودداری کنیم. دوم، زمانی که می خواهیم یک تسک به خصوص کار خود را در کوتاه ترین زمان ممکن انجام دهد؛ در این صورت نیز باید سوییچ کردن بین تسکها را در زمان انجام این تسک می خواهیم یک تسک متوقف کنیم.

F.۲.۲ الگوی Guarded Call

این الگو با سریسازی دسترسی تسکها به یک سرویس خاص، از استفاده همزمان آن جلوگیری میکند و جلوی تداخلهای احتمالی را می گیرد. این الگو با استفاده از Semaphore این کار را انجام میدهد.

۵.۲.۲ الگوی Queuing

این الگو با بهره گیری از یک سیستم FIFO، می تواند بین تسکها و رشتههای مختلف برنامه پیام رد و بدل کند. استفاده از این سیستم برای تسکهای آسنکرون بسیار ایده آل است. یکی دیگر از کاربردهای این الگو، در به اشتراک گذاری یک منبع مشترک بین تسکها است. این الگو با ارسال دادهها از یک منبع به صورت pass by value مانع آلوده شدن منبع اصلی می شود و از Race جلوگیری می کند. مشکل این الگو این است که پیامی که از یک تسک به دیگری می رود، در همان لحظه پردازش نمی شود و باید تا فرارسیدن نوبت آن در صف صبر کند.

Rendezvous الگوی ۶.۲.۲

این الگو زمانی کاربرد دارد که شروط لازم برای سنکرونشدن تسکها با یکدیگر پیچیده باشد. در این صورت الگوی Guarded Call و Rendezvous الگوی Queuing نمی توانند موثر واقع شوند و باید از الگوی Rendezvous استفاده کرد. این الگو با استفاده از یک شیء مجزا برای تحقق بخشیدن به سنکرونشازی تسکها، تعدادی شرط تعریف می کند که با انجام آنها، تسکها سنکرونشده و آزاد می شوند. این کار به این

صورت انجام میشود که هر یک از تسکها خود را پیش شیء Rendezvous رجیسترکرده و تا زمانی که این کلاس تصمیم بگیرد متوقف میشوند.

Simultaneous Locking الگوی ۷.۲.۲

این الگو با هدف جلوگیری از Deadlock به وجود آمدهاست. این کار را به این روش انجام میدهد که اجازه نمیدهد هیچ تسکی یک منبع را زمانی قفل کند که خود منتظر آزادشدن یک منبع دیگر است.

۸.۲.۲ الگوی Ordered Locking

این الگو نیز برای جلوگیری از بروز Deadlock استفاده میشود. روش جلوگیری به این شکل است که منابع را به ترتیبی مرتب میکنیم و کلاینتهای این منابع را مجبور میکنیم که این منابع را به همین ترتیب قفل و رها کنند. این کار جلوی صبرکردن چرخهای تسکها برای یکدیگر را میگیرد.

٣.٢ الگوهای طراحی برای ماشینهای حالت

۱.۳.۲ الگوی Single Event Receptor

این الگو یک دریافت کننده رویداد را به کلاینتها عرضه می کند که می تواند رویدادهای سنکرون و آسنکرون را دریافت کند. در این الگو، ورودی این دریافت کنند علاوه بر نوع رویدادی که رخدادهاست، باید دارای دادههای مربوط به رویداد نیز باشد.

۲.۳.۲ الگوی Multiple Event Receptor

در این الگو، برای هر یک از رویدادهای ممکن که توسط کلاینت رخ میدهد، یک دریافت کنند مجزا داریم. این الگو تنها برای رویدادهای سنکرون کاربرد دارد.

۳.۳.۲ الگوی State Table

این الگو یک نوع الگوی آفرینشی است که به صورت به خصوص برای ساخت ماشین حالتهای با تعداد حالتهای بسیار زیاد استفاده می شود. این الگو با ساخت یک جدول دوبعدی از نحوه گذار حالتها از حالتی به حالت دیگر، ساختار ماشین حالت را می سازد. ساختار جدول به این شکل است که دارای تعدادی عملیات است که می گوید در صورت حضور در هر حالت و با آمدن هر رویدادی، باید چه عملیاتی انجام شود و حالت بعدی چیست.

۴.۳.۲ الگوی State

این الگو دقیقا همان الگوی State است که Gamma و دیگران در [۳] گفتهاند. این الگو، با واسپاری حالت سیستم به یک شیء مجزا، وظیفه مدیریت حالت را به آن میدهد. در این الگو، تمامی رویدادهای دریافتی به این شیء پاس داده میشوند و او با توجه به این که حالت بعدی را میشناسد، خود را با شیء مربوط به حالت جدید جایگزین میکند.

And States 2.7.7

P.T.۲ الگوی Decomposed And State

۴.۲ الگوهای امنیت و قابلیت اطمینان

One's Complement الگوی ۱.۴.۲

این الگو برای تشخیص آلودگی در حافظه است که ممکن است به دلیل اثرات بیرونی رخ دادهباشد یا خطای سختافزار باشد. با استفاده از این الگو می توان آلودگی را برای یک یا چند بیت از حافظه تشخیص داد. عملکرد کلی الگو به این شکل است که دادهها را دو بار ذخیره می کند. 1's Complement یک بار به صورت معمولی و یک بار به صورت ۱'s Complement در زمان خواندن دادهها، اگر مقدار داده با خطا مواجه شدهبود. گرفتهشده آن دقیقا قرینه بودند، آن گاه داده بدون خطا ذخیره شدهاست و اگر اینگونه نباشد، نوشتن این داده با خطا مواجه شدهبود.

۲.۴.۲ الگوی ۲.۴.۲

این الگو با استفاده از یک کد باینری با طول ثابت CRC، یک الگوریتم خطایابی ارائه میدهد که برای ساختار دادههای بزرگ بسیار کاربرد خواهد داشت.

۳.۴.۲ الگوی Smart Data

این الگو با تولید گاردهایی روی دادهها و تعریف پیششرطهایی روی آنها در توابع مختلف تلاش میکند تا حد ممکن رفتار برنامه و توابع را به یک صورت Safe ایجاد کند. این شروط در زمان اجرا برنامه چک میشوند و نه در زمان کامپایل.

۴.۴.۲ الگوی Channel

کانالها المانهای نرمافزاری هستند که یک پردازش end-to-end انجام میدهند. این الگو با تعریف کانالهایی که مقدار زیادی اضافات در خود دارند، باعث میشوند که بتوانیم از آنها در کاربردهای امنیت و قابلیت اطمینان استفاده کنیم. به طور مثال در این الگو، میتوانیم با اینکه یک خطا تشخیص داده شدهاست، همچنان سرویس مورد نظر را ارائه دهیم.

۱.۶.۲ الگوی Protected Single Channel الگوی

این الگو بر پایه الگوی Channel ایجاد شده است. این الگو با پیادهسازی تعدای چک و گاردهای تعبیهشده در بخشهای مهم کانال، میخواهد مراتبی برای ایجاد امنیت بسازد. میزان اضافات داده در این الگو کمتر از الگوی Channel است و به همین دلیل در صورت تشخیص خطا، نمی تواند به کار خود ادامه دهد اما در صورتی که خطا به صورت گذرا باشد، ممکن است که بتواند این کار را انجام دهد.

P.۴.۲ الگوی P.۴.۲

این الگو با ایجاد چند کانال و ایجاد اضافات در سطحی بالاتر، امنیت را تحقق میبخشد. اگر کانالها از یک نوع باشند، این الگو با ایجاد چند کانال و ایجاد اضافه Heterogeneous Redundancy Channel و در غیر این صورت Heterogeneous Redundancy Channel خوانده می شود. این الگو با تولید تعداد اضافه ای از کانالها و مدیریت این که کدام یک از آنها اکنون فعال هستند کار می کند. به طور کلی اگر در یکی از کانالها خطایی رخ دهد، این الگو با سوییچ کردن روی یک کانال دیگر، سیستم را از حالت خطا خارج می کند.

۵.۲ الگوهای معماری زیربخشها و اجزا

الگوهای معماری الگوهایی هستند که سطوح مختلف یک سیستم و نحوه چینش آنها کنار یکدیگر را بیان میکنند. این الگوها ساختار زیربخشها و اجزای درشتدانه یک سیستم هستند. این بخش براساس [۴] نوشته شدهاست.

۱.۵.۲ الگوی Layered

الگوی لایهای دامنههای سیستم را بر اساس سطوح انتزاعی مختلف به صورت سلسلهمراتبی سازمان دهی می کند. مفاهیم انتزاعی تر در یک دامنه با استفاده از مفاهیم ملموس تر در دامنههای دیگر پیادهسازی می شوند. این ساختار به متخصصان اجازه می دهد تا به طور موثر در زمینه تخصصی خود کار کنند بدون اینکه نیاز به درک تمامی جزئیات زیرین داشته باشند. به همین ترتیب، در توسعه نرمافزار، دامنههای انتزاعی با استفاده از دامنههای ملموس تر پیادهسازی می شوند که این امر موجب سازمان دهی و قابلیت تطبیق پذیری بیشتر بین پلتفرمهای مختلف می شود.

Five Layer الگوى ۲.۵.۲

الگوی معماری پنجلایه یک تطبیق خاص از الگوی Layered است که برای ساختاردهی بسیاری از سیستمهای نهفته و بی درنگ مفید است. این الگو معماری منطقی را به پنج لایه تقسیم می کند که این امر به توسعه دهندگان کمک می کند تا به راحتی ساختار سیستمهای جدید را درک کنند. این الگو از قابلیت انتقال بین پلتفرمهای مختلف پشتیبانی می کند و یک پلتفرم انتزاعی فراهم می کند که تطبیق برنامهها را آسان تر می سازد. در حالی که این الگو بسیاری از مزایای الگوی Layered را دارد، از جمله کارایی بالا به دلیل تعداد کم لایهها، ممکن است برای تجزیه کافی سیستمهای پیچیده مناسب نباشد.

۳.۵.۲ الگوی Microkernel

الگوی معماری میکروکرنل برای سیستمهایی که دارای مجموعهای اصلی از خدمات هستند که میتوانند در زمان ساخت با خدمات اضافی گسترش یابند، مفید است. این الگو با ارائه قابلیت پیکربندی در زمان ساخت، قابلیت استفاده مجدد و تنظیمپذیری را افزایش میدهد و به توسعه دهندگان اجازه میدهد تا خدمات مورد نیاز برای یک برنامه را انتخاب کنند. یک مثال معمولی، سیستم عامل بی درنگ است که دارای خدمات اصلی مانند مدیریت وظایف و تخصیص حافظه است و میتواند با مؤلفههای ارتباطات، خدمات فایل، شبکه و میان افزار گسترش یابد. این الگو از مقیاس پذیری و تطبیق پذیری در طیف گسترده ای از برنامه ها، از سیستمهای کوچک با محدودیت حافظه تا سیستمهای پیچیده و شبکه ای، پشتیبانی می کند.

۴.۵.۲ الگوی Channel

الگوی معماری کانال در دو موقعیت اصلی مفید است: زمانی که دادهها در یک جریان داده به صورت ترتیبی از طریق چندین مرحله تبدیل میشوند و زمانی که اطمینان از قابلیت اطمینان بالا و ایمنی در برنامههای حیاتی مورد نیاز است. این الگو یک کانال را به عنوان یک لوله در نظر می گیرد که دادهها را به صورت ترتیبی پردازش می کند و هر عنصر داخلی یک عملیات ساده انجام می دهد. چندین کانال می توانند با پردازش همزمان عناصر مختلف دادهها توان عملیاتی را افزایش دهند و از طریق افزونگی قابلیت اطمینان و ایمنی را بهبود بخشند. این الگو به ویژه برای الگوریتمهایی که نیاز به تبدیلهای مکرر دارند موثر است و امکان پردازش موازی کارآمد و تحمل خطا را فراهم می کند.

A.۵.۲ الگوی Recursive Containment

الگوی تجزیه و تحلیل بازگشتی برای مدیریت سیستمهای بسیار پیچیده با نیازمندیهای فراوان مؤثر است. این الگو شامل شکستن سیستم به اجزای مرتبط در سطوح مختلف بزرگنمایی. در هر سطح، اشیاء واسطهایی به اجزای مرتبط در سطوح مختلف بزرگنمایی. در هر سطح، اشیاء واسطهایی برای همتایان خود فراهم می کنند و وظایف را به اجزای کوچکتر داخلی تفویض می کنند، این تجزیه و تحلیل به صورت بازگشتی ادامه می یابد تا هر بخش دارای مسئولیت ساده و متمرکز شود. این رویکرد امکان تجزیه و تحلیل مقیاس پذیر را فراهم می کند و تأیید موارد استفاده بزرگ انتزاعی را در هر مرحله ممکن می سازد و سطوح مختلفی از جزئیات رفتار سیستم را ارائه می دهد.

۴.۵.۲ الگوی Figure Control

الگوی کنترل سلسلهمراتبی یک نسخه تخصصی از الگوی Recursive Containment است که الگوریتمهای پیچیده کنترلی را بین اجزای مختلف توزیع می کند. این الگو از دو نوع واسط استفاده می کند: واسطهای کنترلی که نحوه دستیابی به رفتارها را نظارت و کنترل می کنند و واسطهای عملکردی که خدمات کنترل شده توسط واسطهای دیگر را فراهم می کنند. واسطهای کنترلی کیفیت خدمات می کنند و سیاستهای اجرایی را تنظیم می کنند. واسطهای عملکردی رفتار مطلوب را با استفاده از کیفیت خدمات و سیاستهای تنظیم شده توسط واسط کنترلی اجرا می کنند. این الگو با استفاده از نمودارهای حالت برای هماهنگی اجزای زیرمجموعه و تجمیع اجزای جزء به کنترل کننده از طریق ترکیب، ساختار سلسلهمراتبی قابل تنظیم و مقیاس پذیری را فراهم می کند. در این الگو، کنترل کننده وظیفه هماهنگی درخواستهای خدمات به عناصر جزء را دارد و اغلب از نمودارهای حالت برای نشان دادن حالتهای تنظیمات اجزای زیرمجموعه مستقل نباشند و با استفاده از نمودارهای حالت و انطباق حالتها، سازگاری میان اجزا حفظ شود.

۷.۵.۲ الگوی Virtual Machine

الگوی ماشین مجازی اولویت را به قابلیت انتقال برنامهها میدهد تا به کارایی در زمان اجرا، و برای برنامههایی که نیاز به اجرای روی پلتفرمهای مختلف دارند اما عملکرد حداکثری ضروری نیست، مناسب است. برنامهها برای یک ماشین انتزاعی نوشته میشوند و یک ماشین مجازی نرمافزاری این دستورات را بر روی سختافزار واقعی تفسیر می کند. این الگو انتقال برنامهها به محیطهای جدید را ساده می کند، زیرا فقط نیاز است ماشین مجازی برای پلتفرم هدف تطبیق داده شود. اگرچه برنامهها ممکن است کندتر از برنامههای کامپایل شده بومی اجرا شوند، اما مزایای آن شامل ساده سازی انتقال و اندازه کوچکتر برنامهها به دلیل اشتراک کتابخانهها در داخل ماشین مجازی است. با این حال، ماشینهای مجازی می توانند منابع زیادی مصرف کنند و ممکن است برای دستگاههای با محدودیت حافظه مناسب نباشند. در چنین شرایطی ممکن است الگویی مانند الگوی مانند الگوی مانند الگوی مانند الگوی مانند الگویی مانند الگوی مانند الگویی مانند الگویی مانند الگویی مانند الگوی مانند الگوی مانند الگوی مانند الگوی مانند الگویی مانند الگوی

۸.۵.۲ معماری Component-Based

در UML، یک Component یک اثر زمان اجرا و یک واحد قابل جایگزینی اساسی در نرمافزار است که مشابه یک شیء بزرگمقیاس شامل اشیاء کوچکتری است که واسط آن را پیادهسازی میکنند. Componentها دارای کپسولهسازی قوی و واسطهای مستقل از زبان

برنامهنویسی و کاملاً تعریف شده هستند. سیستمهای مبتنی بر Component که از این اشیاء بزرگمقیاس به عنوان واحدهای معماری استفاده می کنند، از نگهداری آسان، جداسازی عیوب، استقلال از زبان منبع، سادگی توسعه و قابلیت استفاده مجدد بهرهمند می شوند. Componentها معمولاً اشیاء کوچکتری را برای هدف رفتاری مشترک زمان اجرا جمع می کنند. آنها دارای واسطهای مبهم هستند، به این معنا که جزئیات داخلی آنها از کلاینت مخفی است که این امر جایگزینی را تضمین می کند اما ممکن است منجر به ناکارآمدی شود. الگوی معماری مبتنی بر مؤلفه معماری سیستم را قوی و قابل استفاده مجدد فراهم می کند اما ممکن است به دلیل استفاده از کل Componentها حتی اگر فقط بخشی از عملکرد آنها استفاده شود، منابع اضافی مصرف کند.

۹.۵.۲ الگوى **ROOM**

ROOM یک روش قدیمی تر است که پیش از UML وجود داشته است، با این حال UML می تواند IML را مدل سازی کند، همان طور که توسط IML نشان داده شده است. IML نقش های خاصی برای رابطهای دوطرفه به نام پورتها شناسایی می کند و از کلاسهای پروتکل برای کنترل این تعاملات استفاده می کند و کپسوله سازی قوی ارائه می دهد. این روش از نمودارهای حالت برای اجرای رفتار استفاده می کند و برای سیستم هایی با تعاملات پیچیده بین اشیاء در شت دانه مناسب است، چه توزیع شده باشند یا نه. این روش شناسی کپسولها را معرفی می کند که می توانند زیر کپسولها را شامل شوند و از پورتهای رله برای ارسال پیام استفاده کنند. با وجود مزایای آن در مدیریت رابطها و تعاملات پیچیده، ماهیت سنگین IIL می تواند روابط ساده را پیچیده کند و باید با دقت انتخابی اعمال شود تا از محدودیت بیش از حد جلوگیری شود.

۶.۲ الگوهای معماری همزمانی

همانطور که Douglass در [۴] می گوید، یکی از مسائل مهم در معماری سیستمها، کنترل و زمانبندی بخشهای مختلف معماری سیستم است. در UML، همزمانی از طریق Threadها مدیریت می شود که هر Thread در یک شیء «فعال» ریشه دارد و اشیاء «غیرفعال» را مدیریت می کند. توسعه دهندگان، Threadها را شناسایی کرده و هر کدام را به یک شیء «فعال» اختصاص می دهند. این اشیاء فعال مدیریت پیام و اجرا را در Threadهای خود انجام می دهند. این بخش نیز براساس [۴] نوشته شده است.

Message Queuing الگوی ۱.۶.۲

الگوی صف پیام روشی ساده برای ارتباط بین Thread ها فراهم می کند. علی رغم اینکه این روش نسبتاً سنگین برای اشتراک گذاری اطلاعات است، اما بهطور گسترده استفاده می شود زیرا توسط بیشتر سیستم عاملها پشتیبانی می شود و به راحتی قابل اثبات صحت است. این الگو از مشکلات Mutal Exclusion جلوگیری می کند زیرا هیچ منبع اشتراکی نیاز به محافظت ندارد، که همگامسازی را ساده کرده و یکپارچگی داده ها را تضمین می کند. در این الگو، اطلاعات به جای ارجاع، به صورت مقدار عبور می کنند و از مسائل فساد داده ای که در سیستمهای همزمان رایج است، جلوگیری می کند. با این حال، این روش برای پردازش ساختارهای داده بزرگ کارایی کمتری دارد و اشتراک گذاری اطلاعات بسیار کارآمد را تسهیل نمی کند. (این الگوی Queuing است که در [۱] گفته شده.)

T.۶.۲ الگوی T.۶.۲

وقفهها به دلیل کارایی و اجرای سریعشان بسیار توصیه میشوند و در سیستمهای بیدرنگ و نهفته برای پاسخ به رویدادهای اضطراری ضروری هستند. این وقفهها در مواقعی که پاسخها کوتاه و غیرقابل قطع هستند، عملکرد عالی دارند. با این حال، آنها برای همه موقعیتها مناسب نیستند، به ویژه زمانی که پاسخهای طولانی تری مورد نیاز است یا سیستم بسیار فعال است. وقفهها برای صفبندی پاسخها برای پردازش بعدی و به عنوان مکمل سایر استراتژیهای همزمانی بهترین استفاده را دارند. باید دقت شود که پردازندههای وقفه کوتاه باشند تا از خرابی سیستم جلوگیری شود. اشتراک گذاری اطلاعات بین پردازندههای وقفه چالشبرانگیز است زیرا نیاز به دسترسی محافظتشده بدون بلاک کردن دارند. (این الگو همان الگوی Interrupt است که در [۱] گفتهشده.)

T.۶.۲ الگوی Guarded Call

الگوی فراخوانی محافظتشده راهی برای دستیابی به همگامسازی به موقع بین Threadها از طریق فراخوانی همزمان متدها در یک Thread در یک Thread دیگر ارائه می دهد و از Mutal Exclusion Semaphores برای جلوگیری از فساد داده و Message Queuing برای جلوگیری از فساد داده و Message Queuing الگوی فراخوانی محافظتشده با ارتباطات غیرهمزمان مانند الگوی فراخوانی محافظتشده با اجازه دادن به فراخوانی مستقیم متدها، زمان پاسخدهی سریعتری را تضمین می کند. این الگو زمانی که همگامسازی فوری مورد نیاز است

Real-time Object Oriented Methodology

الگوها در مهندسی نرم افزار عنوست الگوها در مهندسی نرم افزار

بسیار مفید است، اگرچه باید با دقت پیادهسازی شود تا از مشکلات Mutal Exclusion جلوگیری شود. اگر منابع قفل باشند، بدون تحلیل مناسب نمی توان پاسخدهی به موقع را تضمین کرد. (این الگو همان الگوی Guarded Call است که در [۱] گفته شده.)

۴.۶.۲ الگوی Rendezvous

الگوی Rendezvous نسخه ساده تری از الگوی Guarded Call است که برای همگامسازی Thread یا اجازه اشتراک گذاری داده ها بین آنها استفاده می شود. این الگو از یک شیء Rendezvous برای مدیریت همگامسازی استفاده می کند که ممکن است شامل داده های اشتراکی یا فقط اعمال سیاستهای همگامسازی باشد. ساده ترین شکل آن، الگوی Thread Barrier است که Thread و ابر اساس تعداد مشخصی که در یک نقطه ثبتنام می کنند، همگام می کند. پیش شرطها برای همگامسازی باید برآورده شوند که اغلب توسط ماشین های حالت در زبان های طراحی مانند تا همه شرایط برآورده شود و سپس ادامه می دهند. این الگو بسیار انعطاف پذیر است، برای نیازهای همگامسازی پیچیده کاربرد دارد و به خوبی با تعداد زیادی از Thread ها و شروط، مقیاس پذیر است. (این الگو همان الگوی Rendezvous است که در [۱] گفته شده.)

۵.۶.۲ الگوی Cyclic Execution

الگوی Cyclic Execution در سیستمهای کوچک یا سیستمهایی که نیاز به اجرای قابل پیشبینی دارند، مانند سیستمهای هوانوردی، به طور گستردهای استفاده میشود. این الگو با سادگی و پیشبینیپذیری خود، پیادهسازی آسانی دارد و برای محیطهای محدود به حافظه که یک سیستمهامل بی درنگ کامل عملی نیست، مناسب است. این الگو وظایف را در یک حلقه ثابت و تکراری اجرا می کند و اطمینان می دهد که هر وظیفه به نوبت اجرا می شود. سادگی آن نقطه قوت اصلی آن است، اما انعطاف پذیری ندارد و برای رسیدگی به رویدادهای با ضربالاجلهای محدود بهینه نیست. وظایف نمی توانند در زمان اجرا اضافه یا حذف شوند و سیستم به تنظیمات زمانی حساس است. وظایف نادرست می توانند کل سیستم را مختل کنند و الگو در شرایط بار زیاد ناپایدار است. با وجود محدودیتها، برای سیستمهای کوچک و پایدار با دینامیکهای قابل درک مناسب است. (این الگو همان الگوی Cyclic Executive) است که در [۱] گفته شده.)

Round Robin الگوى ۶.۶.۲

الگوی Round Robin با دادن فرصت به همه وظایف برای پیشرفت، اطمینان از عدالت در اجرای وظایف را فراهم می کند و برای سیستمهایی مناسب است که پیشرفت کلی سیستم مهمتر از برآورده شدن ضربالاجلهای خاص است. برخلاف الگوی Cyclic Execution الگوی Round Robin از پیشردستی زمانی استفاده می کند و مانع از متوقف شدن سیستم توسط یک وظیفه نادرست می شود. با این حال، این الگو در الگو محدودیتهایی مانند پاسخدهی نامطلوب به رویدادها و عدم پیش بینی پذیری در شرایط بار بسیار زیاد را دارد. با این که این الگو در مقایسه با الگوی Cyclic Execution بهتر به تعداد بیشتری از وظایف مقیاس پذیر است، اما با افزایش تعداد وظایف، می تواند منجر به تشدید وظایف شود و زمان مؤثر هر وظیفه کاهش یابد. مکانیزمهای اشتراک گذاری دادهها ابتدایی هستند و پیاده سازی مدلهای پیچیده را دشوار می کنند.

۱.۶.۲ الگوی Static Priority

(این الگو همان الگوی Static Priority است که در [۱] گفتهشده.)

Dynamic Priority الگوی ۸.۶.۲

الگوی Dynamic Priority، اولویت وظایف را بر اساس فوریت در زمان اجرا تنظیم می کند و معمولاً از استراتژی نزدیک ترین ضربالاجل استفاده می کند، جایی که وظیفه ای که نزدیک ترین ضربالاجل را دارد بالاترین اولویت را دریافت می کند. این روش بهینه است زیرا اگر وظایف بتوانند توسط هر الگوریتمی زمان بندی شوند، می توانند توسط این الگوریتم نیز زمان بندی شوند. با این حال، این الگو ناپایدار است، به این معنی که پیش بینی اینکه کدام وظایف در شرایط بار زیاد شکست می خورند، ممکن نیست. این الگو برای سیستمهای پیچیده با وظایف تقریباً برابر از نظر اهمیت و جایی که تحلیل استاتیک غیرممکن است، مناسب است. در مقابل، الگوی Static Priority برای سیستمهای ساده تر که وظایف و زمان بندی آنها می تواند به دقت شناخته و برنامه ریزی شود، بهتر است.

۷.۲ الگوهای معماری حافظه

در این بخش به بررسی الگوهای مدیریت حافظه و به اشتراک گذاری منابع در سیستم نرمافزاری میپردازیم. این دسته از الگوها از [۴] آورده شدهاست.

Static Allocation الگوی ۱.۷.۲

الگوی Static Allocation برای سیستمهای ساده با بارهای حافظه قابل پیشبینی و ثابت طراحی شده است. این الگو از تخصیص حافظه پویا اجتناب می کند تا مشکلاتی مانند زمانبندی غیرقابل پیشبینی و تکهتکه شدن حافظه را از بین ببرد. در عوض، همه اشیاء در زمان راهاندازی سیستم تخصیص داده می شوند که منجر به زمان راهاندازی طولانی تر اما عملکرد زمان اجرای قابل پیشبینی تر و سریع تر می شود. این الگو زمانی مفید است که نیازهای حافظه در بدترین حالت مشخص باشد و حافظه کافی برای برآورده کردن آنها وجود داشته باشد. این الگو طراحی و نگهداری سیستم را ساده می کند اما انعطاف پذیری کمتری دارد و ممکن است به حافظه بیشتری نسبت به تخصیص پویا نیاز داشته باشد. مزیت اصلی آن حذف تکه تکه شدن حافظه و بهبود پیش بینی پذیری است.

Pool Allocation الگوى ٢.٧.٢

الگوی Pool Allocation برای سیستمهایی که بسیار پویا هستند و تخصیص ایستا برای آنها مناسب نیست، اما همچنان میخواهند از مشکلات تخصیص حافظه پویا اجتناب کنند، مناسب است. این الگو شامل ایجاد Poolهایی از اشیاء در زمان راهاندازی است که بر اساس در خواست کلاینتها در دسترس قرار می گیرند. این الگو برای سیستمهایی که به مجموعهای از اشیاء برای اهداف مختلف در زمانهای مختلف اجرای سیستم نیاز دارند، مانند اشیاء داده یا پیام، که نمی توان در زمان طراحی به طور بهینه پیشبینی یا توزیع کرد، مفید است. اشیاء از Pool ها تخصیص داده می شوند، استفاده می شوند و سپس به آن بازگردانده می شوند، بنابراین از مشکلات تخصیص حافظه در زمان الگو اجازه رشد تکه تعداد بهینه اشیاء مختلف در زمان طراحی تعیین شود و این الگو اجازه رشد دینامیک تقاضای سیستم را نمی دهد.

Fixed Sized Buffer الگوی ۳.۷.۲

این الگو مشکل تکهتکه شدن حافظه را در تخصیص حافظه پویا برطرف می کند، که این مسئله برای سیستمهای بی درنگ نهفته که باید برای مدتهای طولانی بهطور قابل اعتماد عمل کنند، بسیار مهم است. این الگو با استفاده از بلوکهای حافظه با اندازه ثابت از تکهتکه شدن جلوگیری می کند، اگرچه منجر به هدر رفتن بخشی از حافظه به دلیل استفاده غیر بهینه می شود. این مصالحه معمولاً در بسیاری از سیستمهای عامل بی درنگ قابل قبول است که اغلب از تخصیص بلوکهای با اندازه ثابت به صورت داخلی پشتیبانی می کنند.

Smart Pointer الگوی ۴.۷.۲

الگوی اشاره گر هوشمند یک راه حل طراحی برای کاهش مشکلات رایج مربوط به اشاره گرها در برنامهنویسی است، مانند نشت حافظه، Dangling Pointers اشاره گرهای مقداردهی نشده، و نقصهای محاسباتی اشاره گر. با کپسوله کردن اشاره گرها در اشیاء، اشاره گرهای هوشمند قوانین مدیریت صحیح حافظه را از طریق سازنده ها و مخربها اعمال می کنند و در نتیجه قابلیت اطمینان و نگهداری را افزایش می دهند. در حالی که مفید هستند، نیاز به انضباط شدید دارند تا از مخلوط کردن اشاره گرهای خام و هوشمند جلوگیری کنند و در زمینههای می دهند. در حالی که مفید هستند، نیاز به انضباط شدید دارند تا از مخلوط کردن اشاره گرهای خام و هوشمند جلوگیری کنند و در زمینه های اشیاء کردن اشاره گرهای خام و هوشمند اگر ارجاعات چرخشی بین اشیاء وجود داشته باشد.

۵.۷.۲ الگوی Garbage Collection

الگوی Garbage Collection به مشکلات مدیریت حافظه مانند نشت حافظه و Dangling Pointer با خودکارسازی فرآیند آزادسازی حافظه پرداخته و نیاز به آزادسازی صریح حافظه توسط برنامهنویسان را حذف می کند. این الگو به طور قابل توجهی مشکلات مرتبط با حافظه را کاهش داده و برای سیستمهای با دسترسی بالا که نیاز به اجرای طولانی مدت بدون راهاندازی مجدد دارند، ایده آل است. با این حال، این الگو به دلیل طبیعت دوره ای خود، سربار زمان اجرا و عدم پیش بینی پذیری در اجرا را به همراه دارد و مشکل تکه تکه شدن حافظه را حل نمی کند که می توان آن را با استفاده از الگوی Garbage Compactor مدیریت کرد.

8.۷.۲ الگوی Garbage Compactor

الگوی فشردهسازی زباله نسخهای از الگوی Garbage Collection است که به تکهتکه شدن حافظه نیز میپردازد. این الگو با نگهداری دو بخش حافظه در Heap و جابجایی دورهای اشیای زنده از یک بخش به بخش دیگر، حافظه آزاد را به صورت پیوسته نگه میدارد. این الگو تکهتکه شدن حافظه را حذف کرده و بلوکهای پیوسته حافظه آزاد را فراهم میکند و اطمینان میدهد که درخواستهای تخصیص حافظه همیشه در صورت وجود حافظه کافی، برآورده میشوند. با این حال، به دلایل گفتهشده، این الگو به دو برابر حافظه بیشتر نسبت به الگوی Garbage Collection نیاز دارد و به دلیل نیاز به کپی کردن اشیا بین بخشها، بار اضافی بر CPU وارد میکند. این الگو برای سیستمهایی با محدودیتهای سختگیرانه در حافظه مناسب نیست و نیاز به مدیریت دقیق نحوه finalizeکردن اشیا دارد.

۸.۲ الگوهای معماری منابع

این دسته از الگوها که در [۴] نام برده شدهاند، به ما می گویند که چگونه می توان منابع را در یک سیستم بی درنگ نهفته به اشتراک گذاشت و مدیریت کرد. در سیستمهای نهفته، منابع بسیار محدود هستند و این الگوها از این منظر بسیار حائز اهمیت هستند.

۱.۸.۲ الگوی ۱.۸.۲

(این الگو همان الگوی Critical Region است که در اینجا با نامی دیگر بیان شدهاست.)

۲.۸.۲ الگوی Priority Inheritance

الگوی Priority Inheritance برای کاهش وارونگی اولویت در سیستمهای بی درنگ نهفته طراحی شده است که با تنظیم اولویتهای وظایفی که منابع را قفل می کنند، انجام می شود. این الگو، اگرچه کامل نیست، اما وارونگی اولویت را با سربار اجرایی نسبتاً کم به حداقل می رساند. وارونگی اولویت می تواند به خرابی های سیستم منجر شود که تشخیص آنها دشوار است، زیرا وظایف گاهی مهلتها را از دست می دهند بدون اینکه علل واضحی داشته باشند. این الگو تضمین می کند که یک وظیفه با اولویت بالا، در بدترین حالت، تنها توسط یک وظیفه با اولویت پایین تر مسدود می شود و به این ترتیب وارونگی اولویت بی نهایت را حل می کند.

هنگامی که چندین منبع قفل شده باشند، مسدودسازی زنجیرهای رخ میدهد، به طوری که یک وظیفه دیگری را در یک زنجیره مسدود می کند. با این حال، این الگو به طور قابل توجهی مسدودسازی بینهایت را محدود می کند، به طوری که تعداد وظایف مسدود شده در هر زمان کمتر از تعداد وظایف و منابع قفل شده است. سربار زمانی از مدیریت اولویتهای وظایف در هنگام مسدودسازی و رفع مسدودسازی نادر باشد، سربار کمی باقی می ماند.

این الگو مشکلات Deadlock را حل نمی کند و می تواند باعث ایجاد سربار ناشی از جابه جایی وظایف و تنظیمات اولویت شود، به ویژه اگر رقابت بر سر منابع بالا باشد.

۳.۸.۲ الگوی ۳.۸.۲

این الگو به هدف کاهش وارونگی اولویت، سقف اولویتی برای هر منبع تعیین می کند. وظیفهای که مالک منبع است، در بالاترین سقف اولویت از بین همه منابعی که در اختیار دارد اجرا می شود، به شرطی که وظایف با اولویت بالاتر را مسدود کند. این الگو که نوعی تصحیح شده از الگوی Priority Inheritance است، وارونگی اولویت را به یک سطح واحد محدود می کند، به شرطی که وظایف در حین داشتن منابع خود را معلق نکنند. بر خلاف الگوی Priority Inheritance، این الگو مانع از مسدودسازی زنجیرهای در صورت پیش دستی وظیفهای در حین مالکیت منبع می شود.

این الگو سقف اولویتها را در زمان طراحی با شناسایی بالاترین اولویت بین کلاینتهای هر منبع و افزودن یک واحد به آن تعریف می کند. این الگو به طور موثری وارونگی اولویت را محدود می کند، اما می تواند منجر به بلوکه شدن بیشتر در این سطح واحد نسبت به روشهای دیگر شود. به عنوان مثال، اگر یک وظیفه با اولویت پایین یک منبع با سقف اولویت بالا را قفل کند، وظایف با اولویت متوسط ممکن است بیشتر مسدود شوند. برای مدیریت این وضعیت، می توان افزایش اولویت را تا زمانی که وظیفه دیگری تلاش برای قفل کردن منبع کند، به تعویق انداخت.

این الگو از Deadlock جلوگیری می کند، به شرطی که تسکها در حین داشتن منابع خود را معلق نکنند، زیرا اولویت تسک قفل کننده بالاتر از دیگر مشتریان منبع است. با این حال، سربار محاسباتی در مدیریت سقف اولویتها و اطمینان از اجرای صحیح تسکها بدون تعلیق وجود دارد.

Priority Ceiling الگوی ۴.۸.۲

این الگو یک روش پیچیده برای حل مشکلات وارونگی اولویت و Deadlock در سیستمهای چندوظیفهای بسیار قابل اعتماد است. این الگو وارونگی اولویت و زمانهای مسدود شدن وظایف را محدود می کند و از وقوع Deadlockهای ناشی از رقابت بر سر منابع جلوگیری می کند. اگرچه پیچیده تر و با سربار بیشتری نسبت به روشهای دیگر مانند الگوی Highest Locker است، این الگو تضمین می کند که یک وظیفه با اولویت بایین تر که مالک یک منبع مورد نیاز است مسدود شود.

در این الگو، ممکن است یک وظیفه در حال اجرا نتواند به یک منبع دسترسی پیدا کند حتی اگر آن منبع قفل نباشد، اگر سقف اولویت آن منبع کمتر از سقف منابع سیستم فعلی باشد. این امر با حذف احتمال وقوع شرایط انتظار حلقوی به جلوگیری از Deadlock کمک می کند. با این حال، پیچیدگی و سربار محاسباتی افزوده باعث می شود این الگو کمتر توسط سیستم عاملهای بی درنگ تجاری پشتیبانی شود و اغلب نیاز به افزونههای سفارشی برای پیاده سازی دارد.

Simultaneous Locking الگوی ۵.۸.۲

(این الگو همان الگوی Simultaneous Locking است که در [۱] بیان شدهاست.)

۶.۸.۲ الگوی Ordered Locking

(اين الگو همان الگوی Ordered Locking است که در [۱] بيان شدهاست.)

۹.۲ الگوهای معماری توزیع

توزیع یک جنبه مهم در معماری است که سیاستها، رویهها و ساختار سیستمهایی را که ممکن است به طور همزمان در چند فضای آدرس وجود داشته باشند، تعریف می کند. معماریهای توزیع به دو نوع اصلی نامتقارن و متقارن تقسیم می شوند. در معماری نامتقارن، اتصال اشیا به فضاهای آدرس در زمان طراحی مشخص است، در حالی که در معماری متقارن این اتصال تا زمان اجرا مشخص نمی شود. این بخش از [۴] به بررسی معماریهای توزیع در سطح برنامه کاربردی می پردازد و تمرکز آن بر چگونگی یافتن و ارتباط اشیا با یکدیگر است.

۱.٩.٢ الگوى Shared Memory

این الگو به پردازندههای متعدد امکان می دهد دادهها را با استفاده از یک ناحیه حافظه مشترک که معمولاً توسط چیپهای RAM چند پورت تسهیل می شود، به اشتراک بگذارند. این الگو ساده و مفید است وقتی که نیاز به اشتراک گذاری دادهها بین پردازندهها وجود دارد، بدون نیاز به پاسخهای فوری به پیامها یا رویدادها. این راه حل معمولاً ترکیبی از سخت افزار و نرمافزار است، به طوری که سخت افزار با ارائه Semaphoreهای چرخه واحد CPU و دسترسی به حافظه از در گیری ها جلوگیری می کند، در حالی که نرمافزار دسترسی مطمئن را تضمین می کند. برای دادههای فقط خواندنی، ممکن است چنین مکانیزمهای همزمانی لازم نباشد.

این الگو برای سیستمهایی که نیاز به اشتراک گذاری مقادیر زیادی از دادهها به صورت پایدار بین پردازندهها دارند، مانند پایگاههای داده مشترک یا کد اجرایی، ایده آل است. این الگو معمولاً در کاربردهایی که سختافزار و نرمافزار به طور مشترک طراحی می شوند، استفاده می شود و نه راه حلهای تجاری آماده. سختافزار ممکن است تعداد بلوکهای قفل پذیر را محدود کند و نرمافزار باید Semaphoreها را برای کنترل دسترسی مدیریت کند و شرایط مسابقه را برای اطمینان از نوشتن موفق بررسی کند.

حافظه مشترک برای ذخیره دادههای بزرگ که به چندین پردازنده با سربار کم قابل دسترسی هستند، موثر است، اگرچه ممکن است تحویل پیامها به موقع نباشد زیرا کلاینتها حافظه مشترک را برای بهروزرسانیها بررسی می کنند.

Remote Method Call الگوی ۲.۹.۲

روشهای RMCs Remote Method Call در سیستمهای بی درنگ نهفته مشابه RPCs Remote Procedure Call هستند و امکان فراخوانی سرویسهای همزمان بین پردازندهها را فراهم می کنند. این روشها مانند فراخوانی متدهای محلی عمل می کنند؛ به این صورت که کلاینت یک سرویس را بر روی سرور فراخوانی می کند و تا زمان تکمیل عملیات در حالت مسدود شده منتظر می ماند. RMCها که توسط سیستم عاملهای مختلف پشتیبانی می شوند، ارتباطات بین فرآیندی IPC را به صورت انتزاعی تر فراهم کرده و ارتباطات کلاینت -سرور را بر روی شبکه ها ساده تر می کنند. اگرچه تأخیرهای شبکه و پیچیدگیهای مدیریت خطا ذاتی هستند، RMCها نسبت به IPC سنتی فرایند را ساده تر می کنند. انتخاب پروتکل انتقال مناسب، مانند TCP به جای UDP غیرقابل اعتماد، می تواند نگرانی های مربوط به به موقع بودن و قابلیت اطمینان را برطرف کند.

۳.٩.۲ الگوی ۳.۹.۲

این الگو همان الگوی Observer است که در [۱] گفته شدهاست؛ اما در این جا تعریف خود را به کاربردها ارتباط با سنسور محدود نکردهاست و در ساختار سیستمهای توزیعشده معنا پیدا می کند.

۲.۹.۲ الگوی **Data Bus**

این الگو الگوی Observer را با ارائه یک گذرگاه مشترک گسترش می دهد که در آن چندین سرور اطلاعات خود را منتشر می کنند و چندین کلاینت رویدادها و دادهها را دریافت می کنند. این الگو برای سیستمهایی که سرورها و کاربران زیادی باید دادهها را به اشتراک بگذارند مناسب است و توسط گذرگاههای سختافزاری مانند گذرگاه (CAN پشتیبانی می شود. گذرگاه داده به عنوان یک مرکز مشترک برای به اشتراک گذاری دادهها در پردازندهها عمل می کند و به مشتریان اجازه می دهد که دادهها را دریافت کنند یا برای دریافت آنها مشترک شوند. این الگوی Hardware Proxy با یک مخزن داده متمرکز عمل می کند و می تواند اشیاء داده مختلف را مدیریت کند.

الگوها در مهندسی نرم افزار الکوها در مهندسی نرم افزار الکار تر ۱۲۸ از ۲۸ از ۲۸

گذرگاه داده بسیار قابل گسترش است و انواع دادههای جدید را میتوان بدون تغییر ساختار اصلی در زمان اجرا اضافه کرد. با این حال، مکان گذرگاه داده باید از پیش تعیین شده باشد و مدیریت ترافیک آن ممکن است ظرفیت گره را برای انجام کارهای دیگر محدود کند. این الگو برای معماریهای متقارن که سرورها در پردازندههای کمتر قابل دسترس قرار دارند، مؤثر است.

۵.۹.۲ الگوی Proxy

الگوی پروکسی با استفاده از یک کلاس جایگزین، سرور واقعی را از کلاینت انتزاع می کند و جداسازی و پنهانسازی ویژگیهای خاص سرور از کلاینتها را امکانپذیر میسازد. این الگو در سیستمهای نهفته که سرورها ممکن است در فضای آدرسهای مختلف باشند بسیار مفید است و به کلاینتها اجازه می دهد بدون اطلاع از مکان سرور با آن تعامل کنند. این انتزاع طراحی مشتریان را ساده می کند و تغییرات سیستم را بدون تغییر در تعاملات کلاینت سرور تسهیل می کند. الگوی پروکسی به مدیریت شفافیت ارتباطات کمک کرده و روش تماس با سرورهای راه دور را محصور می کند. این الگو ترافیک ارتباطات را با کاهش تعداد پیامهای ارسال شده در شبکه و استفاده از سیاست اشتراک برای انتقال داده کاهش می دهد.

P.٩.٢ الگوى Broker

الگوی بروکر یک نسخه متقارن از الگوی Proxy است که برای شرایطی طراحی شده که مکان کلاینت و سرورها در زمان طراحی مشخص نیست. این الگو یک بروکر را معرفی می کند، که یک مخزن ارجاع شیء است و برای هر دو کلاینت و سرورها قابل مشاهده است و به کلاینتها در یافتن سرورها کمک می کند. این امکان استقرار معماریهای متقارن مانند تعادل بار پویا را فراهم می کند. الگوی بروکر مسائل شفافیت ارتباطات را حل کرده و نیاز به دانش قبلی از مکان سرورها را از بین می برد، که به افزایش مقیاس پذیری سیستم و پنهانسازی جزئیات زیرین پردازندهها و ارتباطات کمک می کند. اگر چه Broker Broker های تجاری به خوبی از این الگو پشتیبانی می کنند، اما ممکن است منابع بیشتری نسبت به سیستمهای کوچکتر نیاز داشته باشند، که در این موارد می توان از ORBهای کوچکتر یا پیاده سازی سفارشی استفاده کرد.

۱۰.۲ الگوهای معماری امنیت و قابلیت اطمینان

همانطور که در بخشهای قبلی گفتهشده، یکی از مهمترین مسائل در سیستمهای نهفته، مسئله امنیت (Safety) و قابلیت اطمینان (Reliability) است. در این بخش به الگوهایی که در [۴] گفتهشده می پردازیم.

۲.۱۰.۱ الگوی Protected Single Channel

redundancy کامل در سیستمهایی که امنیت در آنها حیاتی است، پرهزینه است، هم در تکرار سختافزار و هم در توسعه آن. این الگو یک جایگزین سبک برای افزایش ایمنی و قابلیت اطمینان است که با افزودن چکهای اضافی و مقداری سختافزار اضافی این کار را انجام می دهد. این الگو از یک کانال برای حسگر و تحریک استفاده می کند و خطاهای گذرا را شناسایی و مدیریت می کند، اما خطاهای پایدار را نمی تواند مدیریت کند. این رویکرد از نظر هزینههای تکراری و توسعه مقرون به صرفه است و برای سیستمهایی که نیاز به عملکرد در حضور خطاهای پایدار ندارند یا حساس به هزینه هستند، مناسب است. با این حال، به دلیل نقاطی که یک خطای منفرد می تواند باعث از دست رفتن کل سیستم شود، برای همه سیستمهای مرتبط با ایمنی مناسب نیست.

۲.۱۰.۲ الگوی Homogeneous Redundancy

این الگو با استفاده از چندین کانال برای انجام وظایف، قابلیت اطمینان سیستم را بهبود می بخشد. این کانالها می توانند به صورت متوالی یا به صورت موازی عمل کنند. این الگو از سیستم در برابر خطاهای تصادفی محافظت می کند و در صورت خرابی به کانال پشتیبان سوئیچ می کند تا عملکرد مداوم را تضمین کند. این الگو ساده طراحی می شود و برای خطاهای تصادفی مؤثر است اما از خطاهای سیستماتیک محافظت نمی کند، زیرا هر خطای سیستماتیک در یک کانال در کپیهای آن نیز وجود خواهد داشت. در حالی که این الگو قابلیت اطمینان بالایی در محیطهای سخت ارائه می دهد، هزینه های بالاتری به دلیل نیاز به سخت افزار تکراری دارد.

۳.۱۰.۲ الگوی Triple Modular Redundancy

الگوی تکرار سه گانه مدولار (TMR) با استفاده از سه کانال موازی برای پردازش تسکها، مقایسه خروجیها و اعمال قانون دو از سه در صورت اختلاف، قابلیت اطمینان و ایمنی را افزایش میدهد. این الگو به سیستم اجازه میدهد تا در حضور خطاهای تصادفی بدون از دست دادن دادههای ورودی یا نیاز به زمان اضافی برای تصحیح، به کار خود ادامه دهد. در حالی که هدف آن محافظت در برابر خطاهای تصادفی مشابه الگوی Homogeneous Redundancy است، عملیات موازی TMR آن را از نظر زمانی کارآمدتر می کند. با این حال، بدون

الگوها در مهندسی نرم افزار الله الفرار الله الفرار الله الفرار الله الفرار الله الفرار الله الفرار الله الفرار

استفاده از کانالهای ناهمگن، از خطاهای سیستماتیک محافظت نمی کند. TMR به دلیل تکرار سختافزار هزینه بالایی دارد، اما برای برنامههای بسیار حیاتی با نیاز به قابلیت اطمینان بالا و بدون وضعیت ایمن ضروری است.

۴.۱۰.۲ الگوی Heterogeneous Redundancy

الگوی تکرار ناهمگن با استفاده از چندین کانال که بهطور مستقل طراحی شدهاند، تشخیص خطاها را بهبود می بخشد و هم خطاهای سیستماتیک و هم خطاهای تصادفی را شناسایی می کند. این الگو به دلیل افزایش تلاشهای توسعه و هزینههای تکراری، پرهزینه تر از تکرار همگن است. برای سیستمهای با ایمنی و قابلیت اطمینان بالا مناسب است و عملکرد مداوم را حتی در صورت بروز خطاها تضمین می کند. با این حال، هزینههای بالا به دلیل نیاز به طراحیهای مستقل، معمولاً توسط تیمهای مختلف به منظور جلوگیری از خطاهای سیستماتیک، ناشی می شود. این الگو حفاظت قوی در برابر خطاها ارائه می دهد اما با هزینه بیشتر، و به عنوان امن ترین اما پرهزینه ترین گزینه معماری در نظر گرفته می شود. ترکیب این الگو با الگوی Triple Modular Redundancy می تواند در دسترس بودن را بیشتر افزایش دهد.

۵.۱۰.۲ الگوی Monitor-Actuator

این الگو یک راهکار ایمنی مقرون به صرفه است که در سیستمهایی با نیازمندیهای دسترسی متوسط تا پایین و حالت ایمن تعریف شده استفاده می شود. این الگو شامل یک حسگر مستقل است که کانال فعال سازی را برای شناسایی خطاها نظارت می کند و اطمینان می دهد که سیستم در صورت لزوم به حالت ایمن وارد می شود. این الگو شکل خاصی از الگوی Heterogeneous Redundancy است که به جای تکرار کامل کانال، نظارت را فراهم می کند. زمانی که سیستم می تواند با ورود به حالت ایمن، خطاها را تحمل کند، مناسب است و با کمترین تکرار اطمینان حاصل می شود که اگر یک کانال خراب شود، کانال دیگر می تواند خطا را شناسایی کرده یا به کار خود ادامه دهد.

Sanity Check الگوی ۶.۱۰.۲

این الگو در سیستمهای نهفته بی درنگ یک روش سبک و کمهزینه برای اطمینان از عملکرد معقول سیستم، حتی اگر کاملاً دقیق نباشد، است. این الگو پوشش خطای حداقلی ارائه می دهد و برای شرایطی طراحی شده است که کنترل دقیق برای ایمنی حیاتی نیست، اما اقدامات نادرست می توانند ضرر رسان باشند. این الگو از حسگرهای ارزانقیمت و کم دقت برای شناسایی خطاهای قابل توجه در عملکرد استفاده می کند و مطمئن می شود که سیستم در صورت بروز انحرافات جزئی آسیب نمی بیند. این الگو یک نوع تغییر یافته از الگوی Monitor-Actuator می کند. است که به یک حالت ایمن در صورت بروز خطاهای بزرگ نیاز دارد و یک راه حل ساده و مقرون به صرفه برای محافظت حداقلی فراهم می کند.

۷.۱۰.۲ الگوی Watchdog

این الگو یک روش سبک و کههزینه برای اطمینان از عملکرد صحیح فرآیندهای محاسبات داخلی است. برخلاف الگوی Sanity Check به بررسی می کند که محاسبات به درستی و به که خروجی سیستم را با استفاده از حسگرهای خارجی نظارت می کند، الگوی Watchdog بررسی می کند که محاسبات به درستی و به موقع انجام شوند. این الگو پوشش خطای حداقلی ارائه می دهد و عمدتاً خطاهای پایه زمانی و گیر افتادن احتمالی را شناسایی می کند. این الگو اغلب با الگوهای ایمنی دیگر ترکیب می شود تا قابلیت اطمینان سیستم را افزایش دهد، به ویژه در برنامه های حساس به زمان که محاسبات باید ضرب الاجل های دقیقی را رعایت کنند.

۱.۱۰.۲ الگوی Safety Executive

این الگو برای سیستمهایی طراحی شده است که اقدامات ایمنی پیچیدهای دارند و نمی توان آنها را به سادگی با خاموش کردن سیستم به دست آورد. این الگو یک جزء مجری ایمنی معرفی می کند تا چندین کانال و اقدامات ایمنی را مدیریت و هماهنگ کند و سیستم را از طریق یک سری مراحل به وضعیت ایمن هدایت کند. این الگو بهویژه برای سیستمهایی که با مواد خطرناک یا حالتهای پرانرژی کار می کنند و خاموشی فوری می تواند خطرناک باشد، مفید است. پیاده سازی این الگو پیچیده است و معمولاً برای سیستمهای بسیار حساس به ایمنی استفاده می شود و در چنین محیطهایی حفاظت عالی در برابر خطا ارائه می دهد.

۱۱.۲ الگوهای سختافزاری برای سیستمهای Safety-Critical

این دسته از الگوها که توسط Armoush در [۵] معرفی شده، شامل الگوهایی است که دارای تکرار در سختافزار هستند و در حوزه امنیت و قابلیت اطمینان استفاده میشوند.

۱.۱۱.۲ الگوی Homogeneous Duplex

(اين الگو همان الگوی Homogeneous Redundancy است که در [۴] گفتهشده)

۲.۱۱.۲ الگوی Heterogeneous Duplex

(این الگو همان الگوی Heterogeneous Redundancy است که در [۴] نوشته شده.)

۳.۱۱.۲ الگوی Triple Modular Redundancy

(این الگو همان الگوی Triple Modular Redundancy است که در [۴] نوشتهشده.)

۲.۱۱.۲ الگوی ۴.۱۱.۲

الگوی M out of N با ارائه تکرار همگن، شامل N ماژول یکسان است که بهطور موازی برای مخفی کردن خطاهای تصادفی و افزایش ایمنی و قابلیت اطمینان سیستم کار می کنند. این الگو نیاز دارد که حداقل M از N ماژول برای عملکرد سیستم موفق شوند و از یک الگوریتم رأی گیری برای مدیریت خطاهای تصادفی بدون از دست دادن دادههای ورودی استفاده می کند. این الگو برای سیستمهایی با نرخ بالای خطاهای تعادفی و بدون محدودیت تکرار مناسب است. تأثیر کمی بر قابلیت تغییرسیستم یا زمان اجرا دارد، اما در برابر خطاهای سیستماتیک بیاثر است، زیرا کانالهای یکسانی دارند که دارای همان خطاهای احتمالی هستند. استفاده از چندین حسگر برای جلوگیری از خرابی نقطهای واحد ممکن است به مشکلاتی منجر شود، بهویژه به دلیل تفاوت در زمان پاسخ حسگرها.

۵.۱۱.۲ الگوی Monitor-Actuator

(اين الگو همان الگوى Monitor-Actuator است كه در [۴] نوشتهشده.)

Sanity Check الگوی ۶.۱۱.۲

(این الگو همان الگوی Sanity Check است که در [۴] نوشتهشده.)

۷.۱۱.۲ الگوی **Watchdog**

(این الگو همان الگوی Watchdog است که در [۴] نوشتهشده.)

۱۱۱.۲ الگوی Safety Executive

(این الگو همان الگوی Safety Executive است که در [۴] نوشتهشده.)

Safety-Critical الگوهای نرمافزاری برای سیستمهای ۱۲.۲

این دسته از الگوها که در [۵] بیان شدهاند، با استفاده از ساختارهای تکراری در نرمافزار میخواهند شرایط قابلیت اطمینان و امنیت را ایجاد کنند.

N-Version Programming الگوی ۱.۱۲.۲

الگوی (NVP) (NVP) به مورت معادل محاکردی (N-Version Programming (NVP) به مورت مستقل از مشخصات اولیه است. این نسخه ها به طور است. این نسخه نرم افزاری معادل عملکردی (N-2) به صورت مستقل از مشخصات اولیه است. این نسخه ها به طور موازی اجرا می شوند و وظیفه یکسانی را با ورودی یکسان انجام می دهند تا N خروجی تولید کنند. در این الگو، یک رأی گیر برای تعیین خروجی صحیح با استفاده از نتایج N نسخه به کار می رود. NVP برای سیستمهای با ایمنی بسیار بالا مناسب است، زمانی که نیاز به نرم افزار بسیار قابل اعتماد وجود دارد، هزینه بالای توسعه نسخه های متعدد قابل تحمل است، تیمهای مستقل برای توسعه نسخه های مختلف موجود هستند و واحدهای سخت افزاری تکراری برای اجرای این نسخه ها به صورت موازی قابل استفاده هستند. با این حال، NVP دارای معایبی مانند پیچیدگی و هزینه بالای توسعه نسخه های مستقل و وابستگی به مشخصات اولیه است که می تواند خطاها را به تمامی نسخه ها منتقل کند و ایمنی و قابلیت اطمینان سیستم را تحت تأثیر قرار دهد.

Recovery Block الگوی ۲.۱۲.۲

این الگو یک روش نرمافزاری تحمل خطا است که از تشخیص خطا با آزمونهای پذیرش و بازیابی خطا به عقب برای جلوگیری از خرابی سیستم استفاده می کند. مشابه الگوی N-Version Programming، این روش شامل ایجاد N نسخه نرمافزاری متنوع، مستقل و معادل عملکردی از مشخصات اولیه است. این نسخهها به نسخه اصلی و N-1 نسخه ثانویه تقسیم میشوند. اجرای هر نسخه با یک آزمون پذیرش دنبال میشود. اگر نسخه اصلی در آزمون خود شکست بخورد، یک نسخه ثانویه Pecovery Block اجرا میشود و پس از آن آزمون پذیرش انجام میشود. این فرآیند تا زمانی که یک نسخه آزمون پذیرش را بگذارد یا همه نسخهها شکست بخورند و یک خرابی کلی سیستم گزارش شود، تکرار میشود. این روش برای سیستمهای با ایمنی بسیار بالا مناسب است، زمانی که نرمافزار بسیار قابل اعتماد و ایمنی نیاز است، امکان ساخت آزمون پذیرش برای اطمینان از عملکرد صحیح نرمافزار و تشخیص خروجیهای ممکن نادرست وجود دارد، تیمهای مستقل امکان ساخت آزمون پذیرش، احتمال قطع سرویس در حین بازیابی و مشکلات مشتر ک با الگوی N-Version Programming مانند هزینه N-Version Programming بالای توسعه، پیچیدگی توسعه نسخههای مستقل و وابستگی به مشخصات اولیه که ممکن است خطاهای نرمافزاری را به همه نسخهها منتقل کند، میباشد.

۳.۱۲.۲ الگوی ۳.۱۲.۲

N-Version Programming پذیرش (AVP) یک روش نرمافزاری تحمل خطای ترکیبی است که عناصر الگوی (AVP) یک روش نرمافزاری معادل از (RB) Recovery Block و الگوی (NVP) و الگوی (RB) Recovery Block را ترکیب می کند. این روش شامل تولید مستقل (RB) ماژول نرمافزاری معادل از نظر عملکردی از مشخصات اولیه است. این نسخهها به صورت موازی اجرا می شوند و همان وظیفه را بر روی همان ورودی انجام می دهند تا N خروجی تولید کنند. هر خروجی تحت آزمون پذیرش قرار می گیرد تا از صحت آن اطمینان حاصل شود. خروجیهایی که آزمون پذیرش را می گذرانند، به عنوان ورودی به یک رأی گیر پویا استفاده می شوند که خروجی صحیح را بر اساس یک طرح رأی گیری تعیین می کند. این الگو برای توسعه نرمافزار بسیار قابل اعتماد است، بایی که نیاز به نرمافزار بسیار قابل اعتماد است، آزمون های پذیرش قابل ساخت هستند، هزینه بالای پیاده سازی های متعدد قابل تحمل است، تیمهای مستقل برای توسعه نسخههای مختلف موجود هستند و امکان استفاده از واحدهای سختافزاری اضافی برای اجرای نسخهها به صورت موازی وجود دارد. مشابه روش اصلی الگوی موجود هستند و امکان استفاده از واحدهای سختافزاری اضافی برای اجرای نسخههای نرمافزاری متنوع و وابستگی زیاد به مشخصات موجود هستند که ممکن است خطاها را به همه نسخهها منتقل کند. با این حال، آزمون پذیرش یک اقدام اضافی برای تشخیص خطاهای وابسته در این الگو کمتر بحرانی است.

N-Self Checking Programming الگوی ۴.۱۲.۲

این الگو یک روش نرمافزاری تحمل خطای بسیار پرهزینه است که بر تنوع طراحی نرمافزار و خود بررسی از طریق تکرار تأکید دارد. این روش شامل تولید مستقل حداقل چهار ماژول نرمافزاری معادل عملکردی از مشخصات اولیه است. این نسخهها به گروههایی به نام اجزا مرتب می شوند، که هر جزء شامل دو نسخه و یک الگوریتم مقایسه برای بررسی صحت نتایج است. در طول اجرا، یک جزء به طور فعال خدمت مورد نیاز را ارائه می دهد، در حالی که اجزای دیگر به عنوان یدکهای آماده عمل می کنند. برای اطمینان از تحمل خطا برای یک خطا، حداقل چهار نسخه باید بر روی چهار واحد سخت افزاری اجرا شوند، که آن را به پرهزینه ترین روش در مقایسه با سایر روشها تبدیل می کند. این الگو برای توسعه نرمافزار تحمل خطا برای سیستمهای بسیار بحرانی از نظر ایمنی مناسب است، جایی که نیاز به نرمافزار بسیار قابل اعتماد است، هزینه بالای پیاده سازی های متعدد قابل تحمل است، تیمهای مستقل برای توسعه نسخههای مختلف موجود هستند و امکان استفاده از واحدهای سخت افزاری اضافی برای اجرای این نسخهها به صورت موازی وجود دارد. معایب اصلی این الگو شامل وابستگی زیاد به مشخصات اولیه که ممکن است خطاها را به همه نسخهها منتقل کند، تعداد بالای نسخههای متنوع و ماژولهای سخت افزاری مورد استفاده در مقایسه با سایر الگوها که همان تعداد خطا را تحمل می کنند، و پیچیدگی توسعه آل نسخه مستقل و معادل عملکردی است.

Recovery Block with Backup Voting الگوى ۵.۱۲.۲

این الگو یک الگوی ترکیبی است که ایدههای الگوی Recovery Block را با الگوی N-Version Programming ترکیب می کند تا قابلیت اطمینان را به ویژه در مواقعی که ساخت آزمون پذیرش مؤثر دشوار است، بهبود بخشد. این الگو از N ماژول نرمافزاری مستقل و متنوع و معادل از نظر عملکردی که از همان مشخصات اولیه توسعه یافتهاند، استفاده می کند. این الگو به مشکل موارد منفی کاذب در آزمونهای پذیرش که در آن خروجیهای صحیح به اشتباه به عنوان خروجیهای نادرست شناسایی می شوند، می پردازد. در این الگو، نسخه اصلی ابتدا اجرا می شود و سپس یک آزمون پذیرش انجام می شود. اگر نسخه اصلی موفق نشود، خروجی آن در حافظه کش به عنوان پشتیبان ذخیره می شود و نسخه جایگزین بعدی برای انجام عملکرد مورد نیاز فراخوانی می شود. این فرآیند تا زمانی ادامه می یابد که یک نسخه جایگزین

آزمون پذیرش را بگذراند. اگر همه نسخههای جایگزین شکست بخورند، خروجیهای ذخیره شده به عنوان ورودی به یک روش رأی گیری استفاده می شوند تا نتیجه معتبری تعیین شود. این الگو برای توسعه نرمافزار برای سیستمهای بسیار بحرانی از نظر ایمنی مناسب است که نیاز به نرمافزار بسیار قابل اعتماد دارند، ساخت یک آزمون پذیرش مؤثر دشوار است، تیمهای مستقل برای توسعه نسخههای مختلف در دسترس هستند و هزینه بالای پیاده سازی های متعدد قابل تحمل است. هدف این الگو بهبود قابلیت اطمینان نرمافزار و رفع مشکل موارد منفی کاذب در آزمونهای پذیرش ضعیف است. معایب اصلی این الگو مشابه الگوی Recovery Block است، از جمله پیچیدگی توسعه N نسخه مستقل، هزینههای بالای توسعه و وابستگی زیاد به مشخصات اولیه که ممکن است خطاها را به تمام نسخهها منتقل کند.

۱۳.۲ الگوهای ترکیبی سختافزار و نرمافزار برای سیستمهای Safety-Critical

این دسته از الگوها که در [۵] آمدهاست، به صورت واضح درباره تکرار هیچکدام از سختافزار یا نرمافزار صحبت نمیکند.

۱.۱۳.۲ الگوی Protected Single Channel

اين الكو همان الكوى Protected Single Channel است كه در [۴] آمدهاست.

3-Level Safety Monitoring الگوی ۲.۱۳.۲

این الگو یک ترکیب از الگوی Monitor-Actuator و الگوی Watchdog است که برای برنامههایی مناسب است که نیاز به مانیتورینگ ایمنی مداوم دارند و شامل یک حالت ایمن در صورت خرابی هستند، بدون اینکه به سختافزارهای تکراری زیادی نیاز داشته باشند. این الگو شامل یک کانال سختافزاری واحد است که به سه سطح تقسیم میشود: سطح عملکرد، مانیتورینگ و کنترل. سطح عملکرد زیربرنامهای را برای انجام عملکرد مورد نظر اجرا می کند، سطح مانیتورینگ سطح عملکرد را نظارت می کند و سطح کنترل سطح مانیتورینگ و کل کانال سختافزاری را کنترل می کند. علاوه بر این، یک Watchdog که از طریق پیامهای دورهای با سطح کنترل ارتباط برقرار می کند، برای بازنشانی سیستم به حالت ایمن در صورت خرابی استفاده می شود.

این الگو برای توسعه سیستمهای نهفته با یک حالت ایمن یا اقدام اصلاحی مشخص و بدون تکرار سختافزاری مناسب است. هدف آن بهبود ایمنی سیستم تعبیه شده با هزینه معقول در حضور خرابی در سیستمی با حالت ایمن است. علاوه بر این، چگونه می توان سطح ایمنی مورد نیاز را حفظ کرد و اطمینان حاصل کرد که سیستم آسیبی وارد نمی کند، زمانی که انحرافی در خروجی Acutatorها از نقطه تنظیم فرمان وجود دارد. عیب اصلی این الگو این است که شامل یک کانال سختافزاری واحد است؛ بنابراین، نمی توان از آن برای تحمل خرابی های سختافزاری در برنامه هایی با نیازهای بالای قابلیت اطمینان و دسترسی استفاده کرد.

لگوها در مهندسی نرم افزار صفحه ۲۸ از ۲۸

۴ مراج

Douglass, Bruce Powel. Design patterns for embedded systems in C: an embedded software [1] engineering toolkit. Elsevier, 2010.

- Zalewski, Janusz. "Real-time software architectures and design patterns: Fundamental concepts and their consequences." Annual Reviews in Control 25 (2001): 133-146.
- Gamma, Erich, et al. "Design patterns: Abstraction and reuse of object-oriented design." [r] ECOOP'93—Object-Oriented Programming: 7th European Conference Kaiserslautern, Germany, July 26–30, 1993 Proceedings 7. Springer Berlin Heidelberg, 1993.
- Douglass, Bruce Powel. Real-time design patterns: robust scalable architecture for real-time [*] systems. Addison-Wesley Professional, 2003.
- Armoush, Ashraf. Design patterns for safety-critical embedded systems. Diss. RWTH Aachen [a] University, 2010.